Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 99 (20. 067) • 1988 йил 30 апрель, • шанба • Баҳоси 3 тийин.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси 28 апрелда бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида КПССнинг бўлғуси XIX Бутуниттифоқ конференциясига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ бўлган бир қанча ташкилий масалаларни кўриб чиқди.

Сиёсий бюро электрон саноатни ривожлантиришни жадаллаштириш юзасидан ҳукумат ишлаб чиққан таклифларни муҳокама қилди. Жамиятнинг социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш, мамлакатнинг илғор фан-техника марраларига чиқиб олишини таъминлаш йўлини амалга ошириш электрон саноатни янада юксалтиришга оид шошилинч чора-тадбирлар кўрилишини талаб қилаётганлиги, бу саноат маҳсулоти халқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантиришга, унинг самарадорлигини оширишга ҳал қилувчи таъсир ўтказаётганлиги мажлис давомида уқтириб ўтилди. Айниқса кейинги йилларда электрон бошқарув воситалари машиналар, ускуналар ва приборлар ҳисоблаш техникасини ишлаб чиқариш кенгайтирилиши сабабли электрон-техника маҳсулотларига эҳтиёжнинг ўсиш суръатлари билан электрон саноатни ривожлантиришнинг белгиланган истиқболлари ўртасида катта номутаносиблик вужудга келди.

Ватан электроникасининг илмий ва ишлаб чиқариш базасини кенгайтириш ҳамда мустаҳкамлашга оид тадбирлар комплекси маъқулланди. XII, XIII беш йилликлар мобайнида ва 2000 йилгача бўлган даврда электрон саноати қувватини кўпайтириш, ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва мамлакатнинг турли регионларида бир қанча янги заводлар қуриш, микроэлектроника проблемалари билан шуғулланувчи илмий марказлар барпо этиш белгиланди. Электрониканинг техникавий даражасини анча оширишга қаратилган амалий ва фундаментал тадқиқотларнинг комплекс программаси қабул этилди. Бу ишларга СССР Фанлар академияси ташкилотларини ва олий ўқув юртларини жалб этиш белгиланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси Литва Компартияси Марказий Комитети билан Литва ССР Министрлар Совети, Эстония Компартияси Марказий Комитети билан Эстония ССР Министрлар Совети кенг активлар иштирокида ишлаб чиққан шу республикаларнинг халқ хўжалигини бошқариш бош схемаларини маъқуллади. Бошқарувни такомиллаштиришга оид таклифлар республикалар Олий Советларининг сессияларида муҳокама қилинган ва қўллаб-қувватланган. КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленуми қарорларига ҳамда давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги СССР Қонунига мувофиқ янги схемалар бошқарувни тубдан қайта қуришга, унинг аппаратини қисқартириш ва арзонлаштиришга, шу республикалар социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш юзасидан раҳбарликнинг устун даражада иқтисодий усулларига ўтиш учун ташкилий шарт-шароитлар яратишга қаратилган.

Сиёсий бюро М. С. Горбачевнинг АҚШ давлат секретари Ж. Шульц 21—22 апрель кунлари Москвага визит қилган вақтида у билан ўтказган суҳбатлари ҳамда Э. А. Шеварднадзенинг Ж. Шульц билан музокаралари якунларини муҳокама қилиб, маъқуллади. Хавфсизлик, маҳаллий муаммолар масалалари ҳамда икки томонлама муносабатлар юзасидан ўтказилган фикрлашувлар асосида олий даражада ўтказиладиган навбатдаги Совет — Америка учрашувининг концепцияси хусусида тушунишга эришилганлиги ва уни ўтказиш билан боғлиқ бўлган асосий тадбирлар келишиб олинганлиги таъкидланди.

Совет раҳбарияти олий даражадаги Москва учрашуви аниқ-равшан ва салмоқли натижалар билан нишонланиши учун зарур куч-ғайратларни сарфлашга тайёр. Бунинг учун Америка томони ҳам шунга мувофиқ равишда интилиши, унинг сиёсий реалликлар билан ҳисоблашишга, музокарадошнинг манфаатларини эътиборга олишга, ўзининг жаҳон олдидаги масъулияти мезонини пухта ўйлаб кўришга ҳамда ўз фикрлари ва қадриятларини бошқаларга тиқиштириш йўлидаги уринишлардан воз кечишга тайёрлиги зарур, албатта.

Сиёсий бюро Н. И. Рижковнинг Венгрия Халқ Республикасига расмий дўстона визити якунларини маъқуллади. Совет — Венгрия муносабатларининг энг муҳим масалалари батафсил муҳокама қилинганлиги ва эришилган аҳдлашувлар Совет Иттифоқи билан Венгрия ўртасидаги қардошлик алоқаларини ва ҳар томонлама ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш учун янги имкониятлар очади. СССР ва Венгриядаги янгиланиш мақсадларининг муштараклиги ва янгиланиш жараёнлари йўналишлари яқинлиги иқтисодий, илмий-техникавий, маданий ва бошқа соҳаларда иккала мамлакат ўртасидаги ўзаро алоқаларнинг самарадорлигини ошириш, ҳамкорликнинг замонавий интеграцион усулларидан кенг фойдаланиш учун муҳим аҳамиятга эга эканлиги қайд этилди. Барча асосий халқаро проблемаларга нисбатан ягона ёндашилаётгани каби мана шуларнинг ҳаммаси ҳам совет ва венгер халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга хизмат қилади, деб ишонч билдирилди.

А. Ф. Добрининнинг «Проблеми мира и социализма» журнали иши юзасидан 12—15 апрель кунлари Прагада ўтказилган кенгаш якунлари тўғрисидаги ахбороти кўриб чиқилди ҳамда КПСС делегациясининг фаолияти маъқулланди. Ошкоралик ва бир-бирининг позицияларига ҳурмат вазиятидаги рўй-рост фикрлашувлар натижасида «Проблеми мира и социализма» журналининг фаолиятини қайта қуриш ҳамда бу соҳадаги тегишли тадбирлар каби муҳим масалани ҳал этишга ижобий ёндашувни коллектив бўлиб ишлаб чиқишга муваффақ бўлинганлигидан мамнуният изҳор этилди. КПСС Марказий Комитетининг фикрича, бундай ёндашув замон руҳига, коммунистик, бутун ишчилар ва сўл демократик ҳаракат эҳтиёжларига мос бўлиб тушади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисида мамлакат давлат қурилиши ва ижтимоий-сиёсий турмушининг бошқа баъзи масалалари ҳам муҳокама қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросида

28 апрель куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг мажлиси бўлди. Наманган шаҳар партия комитетининг КПСС XXVII съезди қарорлари асосида идеологик, сиёсий-тарбиявий ишлар самарадорлигини оширишга доир иши ҳақидаги масала кўриб чиқилди. Шаҳар партия комитетининг иш услубида расмиятчилик ва хўжакўрсинчилик устунлик қилаётганлиги, эскича форма ва методларга секинлик билан барҳам берилаётганлиги қайд этиб ўтилди. Шаҳарда вужудга келган диний вазиятнинг жиддийлигига етарлича баҳо берилмаяпти, ўтмиш сарқитларини бартараф этиш ишлари амалда олиб борилмаяпти. Ҳар уч коммунистнинг бири сиёсий таълимга жалб этилмаган, марксизм-ленинизм университетида идеология, хўжалик кадрларини тайёрлаш самарали эмас. Иқтисодий ўқиш маърифатчилик тусида бўлиб, лекция пропагандаси энг муҳим муаммолардан ажралиб қолган. Ғоявий-тарбиявий ишнинг аҳволи учун раҳбарларга нисбатан тегишлича талабчанлик қилинмаяпти.

Бу ҳол кўп жиҳатдан шунга таъсир этдики, шаҳар экономикасининг аҳволида яхшиланиш сезилмаяпти. Социал соҳани ривожлантиришда турғунлик ҳолатларига сусткашлик билан барҳам берилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси Наманган шаҳар партия комитети, унинг бюроси, секретарлари Т. М. Мақсудов, В. Т. Бугаев, Ҳ. А. Аҳмедова ўртоқларнинг идеологик, сиёсий-тарбиявий ишлар самарадорлигини оширишга доир ишини КПСС XXVII съездининг талабларига мувофиқ эмас, деб топди.

Идеологик ва сиёсий-тарбиявий ишларнинг савиясини ошириш юзасидан ўша жойнинг ўзида ёрдам бериш учун Наманган шаҳрига Марказий Комитетнинг бригадасини юбориш тўғрисида қарор қабул қилинди. Мазкур масала хусусидаги ишларнинг аҳволи шаҳар меҳнаткашлари, коммунистлари, жамоатчилиги кенг доираларининг иштирокида кўриб чиқилсин, натижалар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюросига маълум қилинсин.

Марказий Комитет Бюроси республика саноат паррандачилиги «Узптицепром» бирлашмаси раҳбарларининг ишидаги жиддий камчиликлар ҳақидаги масалани кўриб чиқди. Шу нарса қайд этиб ўтилдики, бирлашма раиси ўртоқ Б. А. Пискунов билан унинг биринчи ўринбосари ўртоқ А. А. Аббосов кадрлар масаласи объектив равишда кўриб чиқилиши учун шахсий масъулиятни ҳис этмай қўйдилар, бу ишда принципсизлик, кўнгилчанлик ва бефарқлик қилмоқдалар. Тармоқни хўжалик юритиш интенсив методларига ўтказиш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш масалаларини секинлик билан, ноизчил ҳал этмоқдалар. «Узптицепром» асосий ишлаб чиқариш кўрсаткичлари юзасидан мамлакатда охирги ўринларнинг бирида турибди.

Бунинг устига ўртоқ Б. А. Пискунов уй-жой масаласини ҳал этиш чоғида шахсан тартиб-қоидаларни бузишга йўл қўйди.

«Узптицепром» бирлашмаси партия ташкилотининг секретари ўртоқ М. П. Цефанский маъмурият фаолиятини контрол қилиш борасидаги ишдан ўзини тортиб, кузатувчи позициясида турди, кадрлар билан ишлашга юзаки ёндашмоқда.

Марказий Комитет Бюроси кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишдаги жиддий хатолари, бу ишда принципсизлик ва кўнгилчанлик қилганлиги, тармоққа раҳбарликда йўл қўйган нуқсонлари, шунингдек, шахсан нокамтарлиги учун КПСС аъзоси, «Узптицепром» бирлашмасининг раиси ўртоқ Б. А. Пискуновга ҳисоб карточкасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор эълон қилди. «Узптицепром» раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ А. А. Аббосовга ҳам худди шундай жазо берди.

Маъмурият фаолиятини контрол қилмай қўйганлиги, «Узптицепром» аппаратида кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишга бефарқ қараганлиги учун бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ М. П. Цефанскийга виговор эълон қилинди.

Йўл қўйилган камчиликларни ва шахсий хатоларимни тугатиш чораларини кўраман, деб ўртоқ Б. А. Пискунов берган ваъда эътиборга олинди. «Узптицепром» ишини 1988 йил якунлари юзасидан яна кўриб чиқишга қарор қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг мажлисида бошқа баъзи масалалар кўриб чиқилиб, улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

ЛЕНИН МЕРОСИ ЎРГАНИЛМОҚДА

70 йил муқаддам В. И. Лениннинг «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари» мақоласи эълон қилинган эди. Унда социалистик экономика асосларини қуриш плани белгиланган, мана шу қурилишнинг йўллари ва усуллари белгилаб берилган эди.

Тошкентда бўлиб ўтган «Социалистик хўжалик юритишнинг ленинча принциплари ва туб иқтисодий ислоҳот шароитида бу принципларнинг роли» мавзуидаги илмий-амалий конференция шу шонли санага бағишланди. Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти билан В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети ташкил этган бу конференцияда қатнашган лекторлар, олимлар, республика пойтахти меҳнат коллективларининг вакиллари қайта қуриш шароитида Ўзбекистон экономикасини ривожлантиришнинг энг муҳим масалаларини муҳокама қилдилар. Лениннинг программа тусидаги бу асари қоидалари ҳозир ҳам актуал эканлиги қайд этилди. Лениннинг назарий меросини чуқурроқ ўрганиш, ишлаб чиқариш коллективларида лекция пропагандасини кучайтириш зарурлиги таъкидланди.

(ЎзТАГ).

Фанлар академиясининг умумий йиғилиши

29 апрель куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг умумий йиғилиши бўлди.

Йиғилиш П. Ҳабибуллаев Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси этиб сайланганлиги муносабати билан уни республика Фанлар академиясининг президенти вазифасидан озод қилди.

М. С. Салоҳиддинов Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти этиб сайланди.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси П. Ҳабибуллаев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов нутқ сўзладилар.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари И. Искандаров қатнашди.

(ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ, ВЦСПС ВА ВЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

1988 йил 16 апрель куни В. И. Ленин таваллудининг 118 йиллигига бағишланган Бутуниттифоқ коммунистик шанбалиги ўтказилди. Шанбалик совет кишиларининг сиёсий ва меҳнат активлиги ошиб бораётганлигининг, улар КПССнинг XIX Бутуниттифоқ конференциясини муносиб кутиб олишга ҳаракат қилаётганликларининг ёрқин далили бўлди.

Шанбаликда 157 миллиондан ортиқ киши қатнашиб, саноат, қишлоқ хўжалиги, қурилиш, транспорт ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларидаги иш ўринларида, шунингдек, шаҳар ва аҳоли пунктларини ободонлаштиришда ишладилар. Шанбаликка тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишда юксак даражада уюшқоқлик ва ишчанлик кўрсатилди. Тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш шароитида меҳнат қилаётган кўпгина меҳнат коллективлари халқ хўжалиги ва аҳоли учун зарур бўлган маҳсулотни ишлаб чиқаришга, шартномавий мажбуриятларни бажаришга алоҳида эътибор бериб, иш ҳажмларини ўзлари белгиладилар.

Шанбалик қатнашчилари юксак унум билан ишлаб, ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини бажаришга муносиб ҳисса қўшдилар. Дастлабки маълумотларга кўра, шу куни саноат маҳсулотининг ўзидан қарийб 1,4 миллиард сўмлик ишлаб чиқарилди. Кўпгина меҳнат коллективларида одатдаги иш кунларига қараганда анча ортиқ маҳсулот тайёрланди. Маҳсулотларнинг анчагина қисми тежаб қолинган хом ашё ва материаллар ҳисобидан тайёрланди. Шанбалик қатнашчилари фойдани ҳисобга олганда, 327 миллион сўм ишлаб топиб, беш йиллик фондига ўтказдилар.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети Бутуниттифоқ коммунистик шанбалигида фаол иштирок этган ишчилар ва колхозчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар, Совет Армияси ва Флотининг жангчилари, ёшлар, уруш ва меҳнат ветеранларига фидокорона, холисона меҳнатлари учун самимий миннатдорчилик изҳор этадилар.

Совет кишиларининг истаклари, меҳнат коллективлари ва жамоат ташкилотларининг таклифлари инобатга олиниб, шанбаликда ишлаб топилган маблағлар чақалоқлар уйлари, етим болалар ва ота-оналарининг қаровисиз қолган болалар учун болалар уйлари ва мактаб-интернатлар қуришга, қишлоқ ва район соғлиқни сақлаш муассасаларининг моддий базасини янада мустаҳкамлашга, уруш ва меҳнат ветеранларига социал-маиший хизматни яхшилашга сарфланади.

Тошкент байрам арафасида.

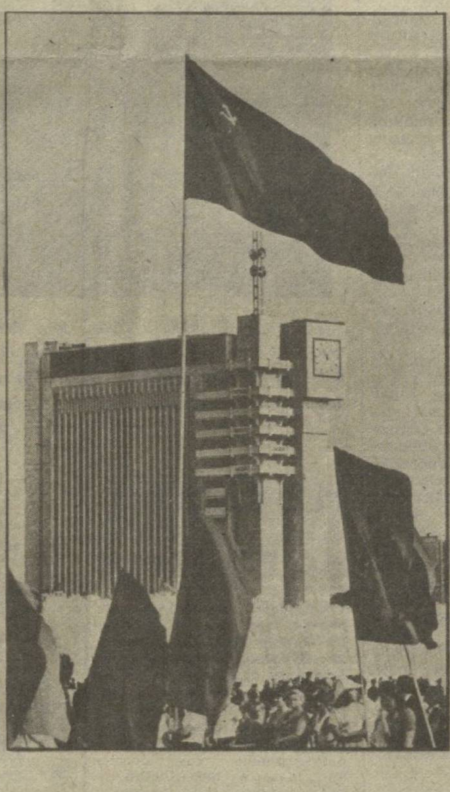

В. Молгачев фотолари.

Ўртоқлар! Ижодкор, изланувчан, ташаббускор, социализм мақсадларига эришиш йўлида қийинчиликлардан қўрқмайдиган кишиларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлангиз!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

ҚАЛБЛАРИМИЗНИ ТУТАШТИРГАН ФЕСТИВАЛЬ

Ўзбекистонда ниҳоясига етган ва ВЛКСМ 70 йиллигига бағишланган Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон шеърияти, халқ қўшиқлари ва рақслари биринчи ёшлар фестивали дўстлик байрамига айланди. Унинг қатнашчилари бир ҳафта давомида саноат корхоналари цехларида, студентлар аудиторияларида, истироҳат боғларида, шаҳарларнинг марказий майдонларида томошалар кўрсатишди

Тошкентдаги В. И. Ленин номли СССР Халқлари дўстлиги саройида фестивалнинг якунловчи концерти бўлди. Бешта иттифоқдош республика ижодкор ёшлари намояндалари билан учрашувга минглаб тошкентликлар келдилар. Республиканинг энг катта концерт зали гумбазлари остида Ер юзида тинчлик ва қардошликка бағишланган қўшиқлар, шеърлар янгради.

— Биз ўзимиз билан республикангиз аҳолисига бўлган энг самимий туйғуларимизни олиб кетяпмиз, — дейди Афғонистоннинг фестивалга таклиф этилган «Гулисурх» вокал-чолғу ансамбли раҳбари Фарид Ростагар. — Биз қаерда концерт бермайлик, ўша ерда тинчлик, бахт, халқлар ўртасида дўстлик ҳақидаги қўшиқларимиз томошабинлар қалбини тўлқинлантириб, уларнинг қизғин олқишига сазовор бўлди.

(ЎзТАГ мухбири).

УЗБЕКИСТОН ССР МЕҲНАТ ВА СОЦИАЛ МАСАЛАЛАР ДАВЛАТ КОМИТЕТИ ҲАМДА ҚРИМ ТАТАРЛАР ВАКИЛЛАРИНИНГ РЕСПУБЛИКА ИШЧИ КОМИССИЯСИДА

28 апрель куни Тошкентда Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети ҳамда Республика ишчи комиссияси вакилларининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда меҳнат коллективлари ва область комиссиялари қрим татар вакилларидан уюшган ҳолда Қрим областига кўчиб бориш учун тавсия этган кишиларнинг состави кўриб чиқилди.

Ангрен шаҳридаги шаҳар қурилиши бошқармасининг дурадгори А. А. Ислямов, Янгийўл шаҳридаги 109-механизациялашган кўчма колоннанинг ғишт терувчиси А. Меметов, «Чирчикжилстрой» 160-қурилиш трестининг бетончиси Р. Ф. Алиев, Ғалаба районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг ишчиси Ф. Билялов, Бекобод районидаги «Далварзин» совхозининг шофери У. Чулакчи, Чиноз районидаги «Чиноз» совхозининг тракторчиси Э. Усеинов, собиқ интернационалист-жангчи, «Ташсельмаш» заводининг слесари Р. Н. Ахтемов, Тошкент шаҳридаги 8-қурилиш тресги 36-қурилиш бошқармасининг бригадири А. Абкеримов, Тошкент шаҳридаги 1-уйсозлик комбинати пардозлаш ишлари 1-бошқармасининг бўёқчиси Э. М. Усманов ҳамда қрим татар миллатига мансуб гражданларнинг бошқа намояндалари кўчиб борувчиларнинг биринчи группасига кирдилар. Улар май ойининг бошларида Қрим областига жўнаб кетиб, ўз оилалари учун уй-жой қурилишида қатнашадилар.

Республика ҳамда область комиссиялари республика Меҳнат ва социал масалалар давлат комитетининг вакиллари билан биргаликда Қримнинг қишлоқ районларига уюшган ҳолда кўчиб бориш учун оилаларни танлаш соҳасидаги ишларни давом эттирмоқдалар.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТДА ТЎХТАБ ЎТИЛДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Г. П. Разумовский бошчилигидаги КПСС делегацияси Ханойдан Москвага қайта туриб, 29 апрель куни Тошкентда қисқа вақт тўхтаб ўтди. Делегация ВКП Марказий Комитетининг таклифига биноан Вьетнам Социалистик Республикасида бўлган эди.

Тошкент аэропортида Г. П. Разумовскийни ва делегациянинг бошқа аъзоларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси П. Ҳабибуллаев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони армия генерали Н. И. Попов ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

(ЎзТАГ).

Экин-тикин ишларининг бориши тўғрисида

Ўзбекистон ССР Давлат статистика комитети умуман республикада баҳори экинлар экиш ниҳоясига етай деб қолганлигини маълум қилди. Экин-тикин ишлари суръати ўтган йиллардагидан юқори. 2448,1 минг гектар майдонга баҳори экинлар экилди, бу эса планнинг 83,7 процентини ташкил этади. 1826,6 минг гектар майдонга чигит экилди (планнинг 92,9 проценти).

Наманган ва Тошкент областларининг хўжаликларида чигит экиб бўлинди. Бухоро, Қашқадарё ва Сурхондарё областларининг хўжаликларида чигит экишни яқин кунлар ичида туғаллашади.

Шу билан бирга Қорақалпоғистон АССРда чигит экиш ишлари жуда кечикиб кетди. Бу ерда шу экин учун ажратилган майдонларнинг пландаги 54,8 процентига чигит экилган.

Колхоз ва совхозлар картошка экиш учун ўтган йилдагидан кўпроқ майдон ажратдилар. Бу майдон 25,7 минг гектарни ташкил этди, шу йилнинг 25 апрелига қадар унга ажратилган жами майдоннинг 66 процентига картошка экилган.

Республикада шоли экиш бошланди. Ҳозиргача 13,5 минг гектар ерга шоли экилди. Сирдарё областининг шоликорлари пешқадамлик қилмоқдалар, бу ерда планда кўзда тутилган майдонларнинг тўртдан уч қисмига шоли экилган, Сурхондарё областида жами майдоннинг ярмидан кўпроғига шоли экиб бўлинди.

Шу йилги планда колхозлар, совхозлар ва тармоқлараро хўжаликларда озуқабоп экинлар учун 983,6 минг гектар ер ажратилган, бу эса амалда ўтган йилги экин майдонларидан 10 процент ёки 88,7 минг гектар кўпдир.

Экиш техникаси бултургига қараганда яхшироқ тайёрланганлиги кўкламги дала ишларини муваффақиятли ўтказиш имконини берди.

Тупроққа ишлов берувчи ва ем-хашак йиғиштириб олувчи техника жадал график асосида ремонт қилинмоқда. 1 апрелга қадар трактор косилкаларининг 91 проценти, трактор хаскашларининг 95, пресс-подборшчикларнинг 87, силос ва ем-хашак ўрувчи комбайнларнинг 83, маккажўхори ўрувчи комбайнларнинг 75 проценти шай қилиб қўйилган эди.

Андижон, Бухоро, Наманган ва Сурхондарё областларининг механизаторлари ремонт вахтасини зарбдорларча давом эттирмоқдалар.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ САҲИФАСИ

1988 ЙИЛ АПРЕЛЬ
№ 3–4 (299)

• *Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетида*

ЎЗ ЁНИДАН КЕТМАГАЧ...

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети республика Енгил саноат министрлигининг пойабзал ишлаб чиқариш корхоналарида пойабзал ишлаб чиқаришни кўпайтириш, сифатини яхшилаш ва хилларини кенгайтириш қандай аҳволда эканлигини текширди: Республика Енгил саноат министрлиги, «Узкожобувьпром» бирлашмаси ва уларга қарашли корхоналар ўз ишларини суст қайта қуряптилар, маҳсулот турларини кўпайтириш, сифатли ишлаб чиқариш бўйича шартнома мажбуриятлари яхши бажарилмаяпти. 1986—1987 йилларда 8 миллион сўмлик пойабзал пландагидан кам етказиб берилди. Умуман, кейинги икки йил ичида маҳсулот савдога кам етказиб берилгани ва сифати пастлиги учун 6,5 миллион сўмлик жарима тўланди. Шу йилнинг январь-март ойларида эса савдога 220 минг сўмлик кам пойабзал етказиб берилгани туфайли 454 минг сўмлик жарима тўланди.

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги корхоналари чиқараётган пойабзалнинг кўпгина турлари замонавий мода ва эстетик талабларга жавоб бермайди. Оқибатда давлат савдоси 7 миллион сўмлик пойабзалнинг нархини пасайтирди, бундан кўрилган зарар 4,8 миллион сўмни ташкил этди, 1987 йил 1 октябрида республика савдо тармоқлари ва пойабзал корхоналарида харидоргир бўлмаган 13,8 миллион сўмлик пойабзал тўпланиб қолган эди. Фақат ўтган йилнинг ўзида назорат органлари томонидан сифатсизлиги учун маҳсулот сотиш 50 марта таъқиқлаб қўйилди.

Республика «Узкожобувьпром» саноат бирлашмаси (бошлиғи Мирзаянц) корхоналарида сифатсиз маҳсулот тайёрланмоқда. Ўтган икки йилда пойабзал фабрикалари 60 миллион квадрат дециметр чармни брак қилиб, кўнчилик заводларига қайтариб юборди. Чармни кам етказиб берганлиги ва сифати ёмонлиги учун 1,8 миллион сўм жарима ундирилди.

Янгийўл ва Чирчиқ пойабзал фабрикалари ишлаб чиқараётган болалар пойабзалига кўплаб эътирозлар билдирилмоқда. Янгийўл пойабзал фабрикасида (директори Норов) ўтган йили шартнома бўйича пойабзал етказиб бериш плани 215 минг сўмликка кам бажарилди. Савдо ташкилотлари корхонага 31 минг жуфт сифатсиз пойабзални қайтариб юбордилар. Фабрикада ишлаб чиқаришга боғлиқ бўлмаган 79 минг сўмлик харажатлар қилинган. Шу йилнинг январь-март ойларида тўланган жарималар миқдори эса 57 минг сўмга етган эди. Бундай аҳвол Чирчиқ, Бухоро, Наманган, Самарқанд ва Тошкентдаги 1-пойабзал фабрикаларида ҳам юз беряпти.

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети текшириш якунларини муҳокама қилиб, ишда жиддий нуқсонларга йўл қўйгани учун министрлик, «Узкожобувьпром» бирлашмаси ҳамда уларга қарашли корхоналар раҳбарларига нисбатан жиддий чоралар кўрди.

ОЗУҚА МЎЛ БЎЛСА

Республика Дон маҳсулотлари министрлигига қарашли омухта ем тайёрлаш саноати корхоналари чорвачиликнинг омухта емга бўлган эҳтиёжини етарли таъминламаяпти. Бунга министрлик омухта ем саноати бош бошқармаси (бошлиғи Васильченко) назоратни бўшаштириб юборганлиги сабаб бўлмоқда. Ўтган йили учта корхона пландагидан 5,6 минг тонна кам омухта ем ишлаб чиқарди. 34 та омухта ем цехидан ярми 28 минг тонна омухта емни кам тайёрлади. 10 та корхонада 2,7 минг тонна турли хил хом ашё қоида бузилган ҳолда сақланди. Республика давлат стандартлари комитети 1987 йилда 1833 тонна омухта емни брак қилди, бу бурнoғи йилдагидан уч баробар кўпдир.

Тошкентдаги 4-дон маҳсулотлари комбинатида (директори А. Исмоилов) махсус омухта ем ишлаб чиқариш технологиясининг бузилишига, ем тайёрлаш рецептурасидан четга чиқишга йўл қўйилмоқда. Текшириш ўтказилган куни тайёрланган омухта ем таркибидаги компонентлар нормага номувофиқ эмаслиги аниқланди.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетининг чорвачилик учун маҳсулотлар ишлаб чиқариш, тайёрлаш ва қайта ишлаш бўйича бош бошқармаси (бошлиқ ўринбосари В. Одилов) ўз қарамоғидаги корхоналар фаолиятини назорат қилиб бормаяпти. 1987 йилда текшириб кўрилган 615 тонна гўшт-суяк унининг 93 проценти стандарт талабларига мос келмади. 208 тонна витаминли ўт унидан 27 процентида витаминлар етишмайди ва намлиги ошириб юборилган. Шу йилнинг биринчи кварталида текшириб кўрилган гўшт-суяк ва унининг барчаси ГОСТ талабларига мос келмади.

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети мажлисида текшириш якунлари муҳокама қилинди ва ишлаб чиқариш интизомини бузган мансабдор шахсларга нисбатан тегишли чоралар кўрилди. Улар зиммасига омухта ем ишлаб чиқаришда йўл қўйилган камчиликларни зудлик билан бартараф этиш вазифаси юкланди.

- Иқтисод ва тежамкорлик — шу кун вазифаси
- Сифатсиз пойабзал кимга керак?
- Давлат машинаси — шахсий мулк эмас
- Фотоайбнома фош этади
- Бюрократлик, сансоларлик — ёмон иллат

САҲИФА ПОЧТАСИДАН

НАВОИЙ. Яқинда область халқ контроли комитети ташаббуси билан область матлубот жамияти тармоқларида озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва аҳолидан ортиқча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиб олишни ташкил этиш юзасидан текшириш ўтказилди. Ўтган йили областда нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш плани асосан бажарилган бўлса-да, лекин учта корхона 183 тонна обинон ва миллий қандолат маҳсулотлари кам ишлаб чиқарди. Натижада аҳоли жон бошига нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш камайди.

Шахсий хўжаликлардан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид қилиш имкониятлари катта бўлишига қарамай, кооператив ташкилотлар бу масалага жиддий ёндашмаяптилар. Аҳолидан чорва маҳсулотлари харид қилиш ўтган йилдагига нисбатан пасайиб кетгани ҳам бунинг далилидир. Халқ контроли комитети текшириш якунларини муҳокама қилиб, область матлубот жамияти раиси раҳбарларидан аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш борасида етарли тартиб-интизом ўрнатишни талаб қилди.

ТЕРМИЗ. Сурхондарё областидаги колхоз ва совхозларда ёнилғи-мойлаш материалларига хўжасизларча муносабатда бўлинмоқда. Чунончи, Ангор районидаги «Коммунизм» колхозида бу борада жиддий камчиликларга йўл қўйилаётир. Жумладан, йил давомида 3,1 тонна дизель ёнилғиси маъмурий бинолар ва ҳаммомларни иситиш учун ишлатилган, 11 тонна ёнилғи эса тракторлар бекор турган пайтда исроф қилинган. Натижада хўжалик 10 минг сўмга яқин моддий зарар кўрган.

Бундай аҳволни Денов районидаги Охунбобоев номли колхозда, Жарқўрғон районидаги «Шарқ юлдузи» совхозида, Сариосиё районидаги Пирназаров номли колхозда ҳам кўриш мумкин.

Исрофгарчиликка йўл қўйган мутасадди шахсларга область халқ контроли комитети томонидан тегишли чора кўрилди. Назоратчиларнинг таклифига кўра ёнилғи-мойлаш материалларини тежаб-тергаб сарфлаш юзасидан ташкилий-техникавий тадбирлар ишлаб чиқилди.

В. ШТАПОВ.

• *Халқ контроли ва қайта қуриш*

ОШКОРАЛИК САМАРАСИ

Районимизда 2588 халқ назоратчиси фаолият кўрсатмоқда. Улар 160 бош ва цех группаларига, 274 постга бирлашган. Қайта қуриш жараёнида халқ назорати органларига ҳам талаб ошиб боряпти. Шу боисдан активликни ошириш мақсадида иш услубимизда қатор янгиликлар жорий этишга жазм қилдик. Жумладан, фаолиятимизда ошкоралик кенг ўрин олиб бораётир. Ошкоралик қайд қилинган камчилик ва нуқсонларни бартараф қилиш билан бирга, уларнинг бошқалар томонидан такрорланмаслигини таъминлайди. Ҳар бир рейд ва текширишнинг тарбиявий аҳамиятини оширади.

Ўтган йили район халқ контроли комитети хўжалик ва ташкилот раҳбарларини ўз иш плани билан икки-уч ой илгари таништириш тажрибасини йўлга қўйди. Бунда раҳбарлар текширишни кутиб ўтирмасданоқ ана шу йўналишдаги камчиликларни аввалроқ бартараф этишга киришиш имкониятига эга бўладилар. «Жанговар меҳнат» район газетасида 1988 йилнинг биринчи квартал иш планини эълон қилдик. Ушбу тадбирлар ўзининг ижобий самарасини берди. Жумладан, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш тармоқлари ишини комитет йиғилишида муҳокама қилишимизни билган одамлардан юзга яқин таклиф ва мулоҳазалар, сигналлар тушди. Ушбу сигналлар бизнинг фаолиятимизда асосий йўналишни белгилади. Текшириш пайтида меҳнаткашлардан тушган шикоятларнинг аксарияти тасдиқланди. Район халқ контроли комитети бу камчиликларни бартараф этишни маиший хизмат бошқармасига юклади. Рейд натижалари ва камчиликларни бартараф этиш юзасидан тузилган тадбирлар район газетаси орқали эълон қилинди. Район алоқа бўлими ишини текширишда ҳам ошкоралик қўл келди. Комитетга телефон ишламаслиги, газета-журналлар вақтида келмаслиги ҳақида тушган шикоятлардан фойдаланиб, алоқа бўлими фаолияти жиддий муҳокама қилинди. Масъулиятсизлик ва интизомсизликни тугатиш чоралари кўрилди.

Жойлардаги группалар фаолиятида ҳам ошкоралик кенг ўрин олмоқда. Район халқ контроли комитетининг тавсиясига мувофиқ кўпгина группаларнинг иш планлари меҳнат коллективларининг йиғилишларида тасдиқланмоқда. Группа аъзолари планларнинг бажарилиши ҳақида коллективда тез-тез ҳисоб бермоқдалар. 150-махсус механизациялашган кўчма колонна халқ контроли группаси (раиси А. Алиев) ишида ошкоралик ва демократия кенг ўрин тутади. Бу ерда рейд ва текширишлар якунлари фотовитрина, фотоайбнома ва кўргазма тахталарида эълон қилиб борилади. Халқ контроли группаси, касаба союз комитети билан биргаликда «ташвишли сигнал» жанговар варақасини мунтазам чиқаради. Чунончи, группа қурилиш ишида жиддий нуқсонларга йўл қўйган, қурувчиларнинг меҳнат шароитлари билан қизиқмаган прораб Мирзабоев камчиликларини ошкора эълон қилди. Меҳнат коллективи йиғилишида бу масала жиддий муҳокама қилинди. Бош группа ишни шу билан тўхтатиб қўймади. Рейд аъзолари омборларда иш кийимлари ва қуроллари етишмаслигини ҳам аниқладилар. Омбор мудири Деҳқонов ва база мудири Мукаррамовларга тегишли кўрсатма берилди.

Райондаги кўпгина халқ контроли группалари ошкораликни таъминлаш мақсадида фотомонтаж ва фотоайбномалар чиқармоқдалар. Бунинг учун назоратчилар фотоаппаратлар билан таъминланди.

Чорвачиликни ривожлантириш борасида ҳам жиддий тадбирлар амалга оширилди. Район хўжаликларида қўзилатиш кампаниясини ўтказишни текшириш ҳақидаги хабар 20 кун илгари хўжаликларга етказилди. Ушбу рейд февраль ойида район Советининг доимий комиссияси, «Комсомол прожектори» аъзолари билан бирга ўтказилди. Унда 108 киши иштирок этди. Райондаги барча хўжаликлар қамраб олинди. Чорвачилик фермаларидаги камчиликлар аниқланиб, уларни бартараф этиш чоралари белгиланди. Афсуски, райондаги барча хўжаликларда қўшиб ёзиш иллатларига барҳам берилмаган экан. Рейд давомида район бўйича 99 бош янги туғилган қўзи рўйхатга олинмаганлиги аниқланди. Охунбобоев номли, «Ленинград» колхозларида ана шундай ҳаракатларга ҳали чек қўйилмаган. Текшириш натижалари асосида тўрт раҳбар жазоланди. Рейд материаллари район газетасида эълон қилинди.

Район халқ контроли комитети район газетаси билан ҳамкорликни яхши йўлга қўйган. Ўтган йил мобайнида комитетнинг 220 дан ортиқ материали газета саҳифасида эълон қилинди. Бош группаларга ҳам деворий газеталар, жанговар варақалардан кенг фойдаланиш тавсия этилмоқда. Умуман ошкоралик ишимизга самарали таъсир кўрсатаётир. Ана шу йўналишни бундан буён ҳам кучайтириб бораверамиз.

А. АҲМЕДОВ,
Учқўрғон район халқ контроли комитети раиси.

ҲОТАМТОЙЛИК КИМНИНГ ҲИСОБИДАН?

«Совет Ўзбекистони» рейди

ЁКИ АНДИЖОН ОБЛАСТИДА ЯКШАНБА КУНЛАРИ ДАВЛАТ АВТОМАШИНАЛАРИДАН НОТЎҒРИ ФОЙДАЛАНИЛАЁТГАНИ ТЎҒРИСИДА

«Боғишамол» саноат бозори якшанба кунлари айниқса, гавжум бўлади. Рейд группамиз ўз ишини шу ердан бошлади.

11—75 АНО «Газ-24» маркали автомобилни тўхтатдик. Автомобиль ҳайдовчиси А. Ҳайдаровнинг ҳужжатларини кўздан кечирганимизда, 16 апрелдан Тошкент шаҳрига жўнаб кетиши учун командировка гувоҳномаси расмийлаштирилган экану, лекин унда командировка учун берилган буйруқнинг рақами кўрсатилмаган. Ҳайдовчи меҳнат интизомини бузиб, Тошкентга жўнаб кетмаган.

«Волга»нинг олдинги ўриндиғида ўтирган киши ўзини Андижондаги 2-қурилиш-монтаж бошқармаси бошлиғи А. Р. Малянц деб таништирди.

— Қаердан келяпсизлар? — сўраймиз ундан.

— Кўприк қурувчиларнинг ишини текшириб қайтяпмиз, — дейди ўзини бошлиқ деб таништирган киши.

— Якшанба — дам олиш куни бўлса, ишга чиқишдан аввал ҳайдовчингиз ҳужжатларини кўздан кечирмадингизми?

— Йўқ, биз бунга одатланмаганмиз.

Савол туғилади: Андижон — Тошкент — Андижон маршрути бўйича давлат автомобилида сафарга чиқиш учун ҳайдовчи А. Ҳайдаровга ким буйруқ берди экан? Ахир бу ҳақда бошлиқ ҳеч нарса билмайди-ку? Республика пойтахтига бориб келиш учун салкам минг километр йўл юриш керак. Ёки, бу — узоқ сафарга боришни расмийлаштириб, кўп миқдорда ёнилғи олиб, ўзлари эса Андижонда бемалол юриш учун ўйлаб топилган — давлат ҳисобидан ўмаришнинг янги йўлимикан? Беҳуда сарф-харажатлар кимнинг ҳисобидан? Ахир, 16 апрелдан 24 апрелгача — тўққиз кунга Тошкент сафарига озмунча маблағ сарфланадими?

«Боғишамол» территориясига 04—32 АНА давлат номеридаги «Москвич-412» маркали автомобиль келиб тўхтади. Орадан бир соату 20 минут ўтгач, шу автомобиль ҳайдовчиси А. Раҳимовнинг ҳужжатларини кўздан кечирдик. Ҳайдовчи — Андижон область «Энергосбыть»нинг капитал қурилиши бўлим бошлиғи Л. И. Ковалевга хизмат қилишини, бугун 17 апрель — якшанба куни эса бошлиқнинг буйруғи билан ишга чиққанини айтди. Ҳайдовчи ўзининг айби йўқлигига рейд аъзоларини ишонтирмоқчи бўлади. Аммо хизмат автомобилида бошлиқ билан бирга унинг оила аъзолари ўтиришарди. Хўш, давлат автомобили кимга хизмат қиляпти? Давлатгами ёки Ковалевнинг шахсий манфаатигами?

«Боғишамол»дан Хўжаобод районидаги «Булоқбоши» бозорига йўл олдик. Бозор ёнида 27-03 АНВ давлат номеридаги Газ-53 маркали «бензовоз» автомашинаси турибди. Ҳайдовчи Б. Абдуғоффоров кабинада кимнидир кутмоқда. Унинг ҳужжатларида Булоқбошига келиши кўрсатилмаган.

— Бу ерга нима мақсадда келдингиз? — сўраймиз Б. Абдуғоффоровдан.

— Совхоз директорининг буйруғи билан район суғориш хўжалиги бошлиғи С. Қосимовни олиб юрибман. Ҳозир у кутиб туришимни айтиб қаергадир кетди.

— Нега директорнинг ноқонуний буйруғига амал қилдингиз? — яна савол берамиз ҳайдовчига. — Ахир район суғориш хўжалиги бошлиғи С. Қосимовнинг алоҳида хизмат машинаси бор-ку?

— Нима ҳам дейман, директорнинг айтгани буйруқ бизга.

Биз район сув хўжалиги бошлиғи С. Қосимовни бир соат кутдик. Ундан дарак бўлмади. Ҳайдовчи эса техник носоз машинани бошқариб, совхоз директорининг оғзаки буйруғига асосланиб ноқулай аҳволда қолди.

Андижонда бундай ҳолларга тез-тез дуч келиш мумкин. Областда давлат автомашиналаридан нотўғри мақсадларда фойдаланиш қачонгача давом этади?

Д. ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.
А. ЖЎРАЕВ,
Хўжаобод район халқ контроли комитети инспектори.
И. ЙЎЛДОШЕВ,
район ички ишлар бошқармаси ГАИ инспектори.

Сўнгги пайтларда Тошкентдаги шина ремонт заводи маҳсулотларининг сифати анча яхшиланиб қолди. Буни корхона халқ назоратчилари ҳам мамнуният билан таъкидлашмоқда.

Суратда: (чапдан ўнгга) назоратчилардан Н. Аписов, Ғ. Бекматов ва К. Тўхтаевлар маҳсулот сифатини текширишмоқда.

А. Зуфаров фотоси.

• *Назорат ойнасида—ёрдамчи хўжалик*

ЎЗИМИЗДА БЎЛГАНИГА НИМА ЕТСИН

Бундан етти йил муқаддам ёрдамчи хўжалигимиз учун «бир парча» ер ажратилганди. Ўшанда бундай хўжаликлар қоғозда «гуллаб» кетди-ю, амалда эса инқирозга учради. Чунки бошлиқлар ортиқча ташвишнинг йўлига тўсиқ қўйишни одат қилишганди. Бизда ёрдамчи хўжалик тепалик остидаги иккита катакдан нарига силжимади.

Ниҳоят, бу соҳани назорат остига олиш, унинг ривожланишига амалий ёрдам кўрсатиш халқ контроли зиммасига юкланди. Мана шунга ҳам қарийб икки йил бўлди. Аммо силжиш, ўзгариш дарров кўзга ташланди.

Илгари 50 та чўчқага мўлжалланган жой бор эди. Қисқа вақт ичида катта қурилиш бошланди. Ҳозир 550 та чўчқа боқиляпти. Ўтган йили авиаотряд ходимларига 25 ярим тонна гўшт сотилди. Бу — ҳали кам. Шунга қарамасдан киши бошига 17 килограммданга тўғри келди.

Бундан ташқари ўтган йили беш юздан зиёд чўчқа боласи олинди. Шундан бир қисмини шахсий ёрдамчи хўжалик тарафдорлари харид қилишди. Етиштирилган маҳсулот таннархи ҳам тобора арзонлашмоқда. Агар 1985 йилда бир килограмм гўшт етиштириш учун 2 сўм 37 тийин сарфланган бўлса, ўтган йили таннарх 1 сўм 97 тийинни ташкил этди. Бу ишларда хўжалик директори Юрий Агамянцнинг хизмати катта.

Ёрдамчи хўжалик ишини йўлга қўйиш жараёнида кўп муаммоларга дуч келдик. Озуқа базаси ночорлиги айниқса, кўпроқ ўйлатди. Авиаотряд территориясидан дағал хашак тўпладик. Сиёб район халқ контроли комитети иккита медицина клиникасига озиқ-овқат қолдиқларини ёрдамчи хўжалигимизга топшириш вазифасини юклади. Ижросини вақти-вақти билан текшириб турибди.

Биз эса ўзимизнинг «Полёт» ресторанига ана шу вазифани топширдик. 24 март куни халқ контроли группаси аъзолари—Н. Павленко, Е. Лодичева, О. Усмонов ресторанда текшириш ўтказишди. Автомашина соат 14 да озиқ-овқат қолдиқларини олиб кетди. Орадан беш минут ўтгач эса ресторанда анча қолдиқ яшириб қўйилганининг гувоҳи бўлдик. Ҳа, ўзини ўйлаб, умум манфаатига тескари қаровчилар ҳам бор.

Ўтган йили ёрдамчи хўжаликка йигирмата асалари уяси олиб келинди. Улар сони ҳозир қирқтага етди. Ишчиларга 400 килограмм асал сотилди.

Ҳозир ёрдамчи хўжаликни янада кенгайтириш чоралари кўрилмоқда. Шу ойнинг ўзида 40 бош қорамолга мўлжалланган молхона қуриб битказилади. Шунингдек, лалми ердан 80 гектар майдонни ажратиб олдик. Озуқа базасини мустаҳкамлашга ҳам имконият яратилди. Етарли техника ажратилди.

Ҳали ҳаммаси олдинда. Энг асосийси ёрдамчи хўжалик борлиги, коллектив дастурхонига ўзимиз маҳсулот етказиб бераётганимиз кўпчиликни қувонтирмоқда. Мақсадимиз эса ходимларимизни йил давомида гўшт билан узлуксиз таъминлашни йўлга қўйишдир.

Халқимиз «Ўзимизда бўлганига нима етсин» деб бежиз айтмаган. Бу ҳикматнинг мағзини ҳамма жойда чақиб кўрмоқ керак, деб ўйлайман. Зеро, эзгуликнинг кечи йўқ, жойларда бу ишга тезроқ киришмоқ зарур.

В. ГОНЧАРУК,
Самарқанд авиаотряди халқ контроли бош группасининг раиси.

Назорат натижаси

С. Айний номли колхозда йилига ўртача 1,5 миллион сўмга яқин даромад қилинарди. Хўжалик звено пудратига ўтганидан сўнг эса умумий даромад 2,5 миллион сўмдан ошди.

Хўжаликда қўлга киритилаётган ютуқларда халқ назоратчиларининг ҳам ҳиссаси бор. Жами 65 нафар назоратчидан иборат халқ контроли группасининг ўндан зиёд пости иш олиб бормоқда. Улар контролни талаб даражасида ташкил этдилар. Йил давомида турли қоида, тартибларнинг бузилиши ҳақидаги актлар йиғилишларда муҳокама қилинди. Давлат ва хўжаликка етказилган 3428 сўм зарар айбдорлардан ундириб олинди. Ферма мудири Б. Ҳалимов, автотрактор парки инженери С. Нодировлар озуқа исрофгарчилигига йўл қўйганликлари ва техникадан фойдаланишнинг ёмонлиги туфайли огоҳлантирилдилар. Группа аъзолари бултурги мавсумда колхознинг 2-, 7-бригадаларида 630 килограмм узум, 1000 килограмм карам ўғирлаганларни қўлга туширишди. Маҳсулотлар қабул пунктларига топширилиб, айбдорларга тегишли чора кўрилди.

Айни пайтда хўжалик назоратчилари ўз ишларини қайта қуриб, таъсирчанликни оширишмоқда. Барча ишлар белгиланган аниқ план асосида олиб бориляпти. Халқ назоратчилари техникани мавсумга шайлаш, фермада чорва озуқасидан унумли фойдаланиш, далада ва парник хўжаликларидаги ишларни тўғри ташкил этиш, ҳисоб-китоб, меҳнат интизоми устидан назоратни кучайтиришмоқда. Бу борада З. Ҳусенов, Ж. Рўзиқулов, С. Ашуров, М. Худойбердиев, Ҳ. Абдуллаев сингари назоратчилар намунали иш олиб боришяпти.

А. МУҲАММАДАЛИЕВ,
Самарқанд райони.

• *Ажаб савдолар*

Ишингиз тушса горгазга

Самарқанд шаҳар газлаштириш идораси диспетчерлик пунктининг телефони узу-кун тинимсиз жиринглайди.

— Алло, газ плитасини қачон алмаштирасиз! Ваъда берганингизга тўрт ой бўлди-я!

— Кутинг, борамиз.

— Уйимизнинг иситиш системаси ишдан чиқувди, хабар берганимизга анча бўлди...

— Кутинг, борамиз.

— Қачон келасиз! Ёздами! Унда нима керагингиз бор!

— Кутинг...

«Ишинг тушса Холтойга, чўзиб борар олти ойга». Бу мақолни самарқандлик Улуғ Ватан уруши инвалиди В. Овчинникова бироз ўзгартирибди. Унинг шаҳар газлаштириш идорасига газ плитасини алмаштириш ҳақидаги илтимоси нақд олти ойда бажарилибди. Шундан сўнг Овчинникова ҳаммамизга маълум мақолни «Ишинг тушса горгазга, судраб борар нақд ёзга» деб ўзгартирибди. Янги мақол унинг ҳамшаҳри И. Терешченкога ҳам маъқул тушди. Зеро, квартирасидаги газ приборлари ишдан чиққан Терешченконинг талаби область газетаси аралашгандан сўнггина амалга оширилди.

Бу ерда меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларини ўз вақтида ҳал этмаслик ҳолларидан нолиганлар кўп. Ушбу нохуш воқеалар газлаштириш идораси бошлиғи Э. Саидмуродовнинг фаолиятидаги бюрократизм, сансалорлик, ваъдабозлик каби эскича иллатлар туфайли содир бўлаётир, деб таъкидланди шаҳар халқ контроли комитетида.

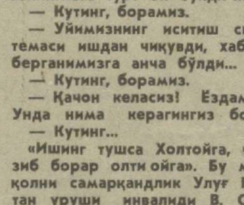

Ташмачига йўл берди

Хоразм область «Стройреммебель» бошқармасининг Янгибозор участкасида бажарилган ишга қўшиб ёзиш, халқ мулкини талон-торож қилиш, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини бузиш ҳоллари рўй бермоқда. Ана шундай нуқсонларга йўл қўйганлиги учун участка бошлиғи А. Йўлдошев область халқ контроли комитети томонидан лавозимидан четлаштирилди.

Деди: — Нечун кўзларда нам, ҳам эгилган бош!
Деди: — Қўшиб ёзмасликка етмади бардош.
Деди: — Ишинг чатоқми, аҳволингми вой!
Деди: — Ташмачига йўл бердим, чаплади бетимга лой:

Ғалати тухум

Бухоро тухум ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори С. Нарзуллаев ва парҳез гўшти ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори И. Ҳакимов биргалашиб қуймоқхўрлик қилмоқчи бўлишди. Товага чақилаётган тухумларнинг бири ғалати чиқди. Не кўз билан кўришсинки, ичида сариғи йўқ. Ўрнига юмалоққина хат жойлаштирилган.

Ажабланган бошлиқлар хатни ўқишга тушишди. Унда паррандаларнинг қуйидаги шикояти битилган экан: «Э, инсон! Агар қуймоқ ейиш учун карнайдек очилган иштаҳанг бўғилса биздан хафа бўлма. Ноиложликдан ёздик бу хатни. Ўтган йили тухум ва парҳез гўшти тайёрлаш плани бажарилмади. Бунинг сабаби нималигини ҳеч ким суриштираётгани йўқ. Биз бечора паррандаларнинг аҳволи ҳеч кимни ташвишга солмаяпти. Фермалардаги шарт-шароитлар, бизга берилаётган дон-дунларнинг сифати ҳеч кимни қизиқтирмайди. Жумладан, Бухоро паррандачилик фабрикасидаги 43 паррандахонанинг 29 тасидаги ускуналар эскириб кетган. Лекин реконструкция қилиш ишлари чўзиб юборилмоқда. Хуллас, бундай шарт-шароитларда тухум қилишнинг ўзи бўлмайди».

Ҳақиқатан ҳам, иштаҳа билан қуймоқхўрлик қилмоқчи бўлган бошлиқларнинг ҳафсаласи пир бўлди. Устига устак область халқ контроли комитетида уларга виговор беришди.

А. МИРСАИДОВ.

ГРУППАНИНГ ЎТКИР ҚУРОЛИ

«Қоронғи тушиши билан колхоз фермаси яқинига бориб қолсангиз, расмда акс эттирилганидек, ем-хашак, талон-торож қилинаётганлигининг гувоҳи бўласиз. Чорвачилик фермаси раҳбарлари ташмачиларни кўриб кўрмаганга олишади. Хўжаликда чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш кўпаймаётганлигининг асосий сабаби ана шунда».

Ворошилов районидаги Карл Маркс номли колхоз халқ контроли группаси чиқарган навбатдаги «Халқ контроли экрани»да фермадаги хўжасизлик, ем-хашакни талон-торож қилиш ҳоллари ана шундай танқид қилинади. Умуман, хўжалик халқ назоратчилари ўз фаолиятларида ошкораликка кенг амал қилаётирлар. Ҳар бир рейд ва текшириш натижаси «Халқ контроли экрани»да, жанговар варақа ва «Чақмоқ»ларда оммалаштирилмоқда. Бу эса группа фаолияти самарадорлигининг ошувига хизмат қилаётир.

• Долзарб мавзуда

ҒЎЗА ПАРВАРИШИ БОШЛАНДИ

Республика Давлат агросаноат комитетида кеча бўлиб ўтган пахтакорлар Кенгашидан хабар беришди: бугун Бобо деҳқон илк ютуққа эришди. Деярли 1 миллион 970 минг гектар ерга барвақт чигит экилди. Уруғ унган далаларда ғўза парваришига киришди.

Ҳа, қуёшли ўлкамизнинг кенг пахтазорларида ғўза парвариши бошланди. Қут-баракали, файз-шукуҳли куз хирмонлари пойдеворига тамал тоши ташланди. Беш йилликнинг учинчи йили пахтаси учун кураш дадил қадам олди. Меҳнат аҳли Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси шарафига майолди мусобақаси маршини чалди. Қулф урган эзгу тилаклар, кучга тўлган норғул билаклар қалбларга ғайрат ишқини солди.

Сурхон, Зарафшон воҳаларида ниш уриб, қулоқ кўрсатган ниҳолларга ишлов берилмоқда. Қорақалпоғу Хоразм пахта пайкалларида кун сайин яшил қаторлар «терил»моқда. Тошкент, Сирдарё, Жиззахда техниканинг барча тури галдаги юмушларга тахт. Фарғона, Андижон, Наманганнинг ҳам одимлари шаҳд. Ҳаммасида якдил мақсад, якдил аҳд: бу йил 5 миллион 250 минг тонна «оқ олтин» — Ватан торозисида бўлгусидир нақд!

— Икки йилдирки, пахта планимиз ошиғи билан тўлмоқда. Бунинг ҳаммаси пудрат шарофати билан бўлмоқда, — дейди Қарши районидаги «Ленинизм» совхозининг бригада бошлиғи Ў. Умиров. — Бу йил ер, сув, иқлим шароити билан янада тиллашиб, мусобақадошлар ўртасида беллашиб, юзимиз нурга тўлмоқда. Баҳорги машаққатлар, дўл, жала, сел, ёмғирлар ортда қолмоқда. 75 гектар ерга экканчигитимиз бехато кўкарди. Эл хирмонига 220 тонна пахта етказиб бериш — бригадамиз аъзоларининг мақсади, дарди...

Бу борада айниқса, сурхондарёликлардан ибрат олса арзийди. Илгари область кўпгина кўрсаткичлар бўйича давлатдан қарз эди. Лекин пахтакорлар пудратда қудрат кўп деб, унга бутун области билан ўтишди. Тўла хўжалик ҳисоби йўлини тутишди. Ишга ижодий ёндашиш ҳар хил қўшиб ёзиш, қолоқлик каби «туйнук»лар йўлини тўсди. Сифат ҳам, миқдор ҳам, фойда ҳам ўсди. Ёрқин бир мисол. Қумқўрғонда «Москва» колхози бор. 3—4 йилдирки, коллектив пудратнинг этагидан тутади. Ҳар йили планда ҳам, даромадда ҳам ютади. Деҳқончилик маданияти обитобида. Рентабеллик иқтисодчилар ҳисобида. Биргина ўтган йили хўжалик даромади 11 миллион сўмдан ошди. Ишда худди шу йўлни тутган Ленин йўли районидаги Ленин номли совхозда ҳам хирмонлар пахта, сабзавот, чорва маҳсулотлари билан тошди.

Бундай ибратли ишлар қаламга олинган, мақтови-мадҳи хатга солинган хабарлар почтамизда оз эмас. Аммо шундай мактублар ҳам борки, жойларда аҳвол у қадар соз эмас.

Чимбой районида пахтакорлар кузги-қишки юмушларини вақтида, сифатли уддаламай, баҳорда қийналиб қолишди. Сабаби, кўкламга тайёргарлик қадамини улар жуда суст олишди. Экишга жалб қилинган техника мавсум охиригача ишга тўла ярамади. Кунлик экиш графиклари ижроси устидан раҳбарлар тузук қарамади. Натижада, район ерга барака уруғи қадашда охирги ўринларда қолди. Пахтакорлар кенгашида бу кўпчиликни ташвишга солди. Афсуслар бўлсинки, автоном республиканинг бошқа бир қатор районлари ҳам баҳор юмушларида ўринсиз чарчади, толди.

Самарқанд, Сирдарё, Жиззах областларининг айрим районлари ва хўжаликларида ҳам аҳвол жуда танг. Чигит экилмаган участкаларда ҳануз кетмоқда «жанг». Оқдарё районидаги «Оқдарё» номли совхозда вазият айниқса, ночор. Униб чиққан ниҳоллар деҳқон меҳрига зор. Дилтанг ниҳолларни қатқалоқ бўғзидан «қучиб» турибди, далаларда ҳосил кушандалари ҳозирдан учиб юрибди. Жойларда пахта учун ажратилган сув, ўғит ва машина-механизмларни бошқа участкаларга «тарашяпти». Партия, совет, касаба союз ташкилотлари, РАПО ва хўжалик органлари раҳбарлари қаёққа қарашяпти!

Тармоқ меҳнат коллективлари республикамизнинг бош экини — ғўза парваришида зарбдор вахтага туришди. Зеро, улар бу йил ҳам юзлари шувит бўлиб қолмасликлари учун эркин, ижодий, меҳнат қучоғига юришди. Яғринига баҳор офтоби нур сочаётган кўз илғамас пахтазорларда ғўза парвариши бошланди. «Ҳосил-88» программасида белгиланган план ва мажбуриятларнинг бажарилиши сари қадам ташланди.

Бахтга қарангки, бу йил об-ҳаво ҳам яхши келмоқда. У ҳаммамиз узоқ йиллар орзиқиб кутган пахта йили келишидан ваъда қилмоқда. Ниятимиз, тилагимиз ва ниҳоят ишончимиз — шундай йил албатта, келсин. Бунинг учун муқаррар ҳар туп ғўза ардоқда бўлсин. Токи шанимизга тушган ўтган йиллар доғлари буткул ювилиб, эл хирмони пахтага тўлсин.

Михаил Сергеевич Горбачевнинг Тошкентда бўлган кезлари айтган мана бу сўзларини эсланг: «Сўнгги даврда ҳосил камая бошлади. Бу сиз билан бизни, ҳаммамизни ниҳоятда ташвишлантириши керак. Ўзбекистон бошқа жойларда етиштириш мумкин бўлмаган кўпгина маҳсулотларни мамлакатимизга етказиб беради. Мамлакат эса буларга кўз тикиб турибди».

Ишонч ва умид тўла бу сўзларни оқламоқ, пахтакор деган номни покламоқ ҳаммамизга бирдек фарз! 5 миллион 250 минг тонна «оқ олтин» — барчамизга қарз! 5 миллион 350 минг тонна нур устига аъло нур, ундан ҳам ошса (шояд!) сурур ва ғурур!

План-қонун, мажбурият — бурч, ошириб бажармоқ — шараф ҳамда шон. Омад ёр бўлсин, азамат деҳқон!

Номоз САЪДУЛЛАЕВ.

• Коммунистлар—ишбоши

ДЕҲҚОН ТАШВИШИ

Хоразм ерлари самолётдан икки хил рангда кўринади: оқ ва қора. Қораси қайта-қайта ишлов берилган экин майдонлари, оппоқ жойлар эса шўр босган ерлар. Бу жойларда деҳқончилик қилиш ғоят тадбиркорликни талаб этади. Аммо Хоразм областида шундай шароитда пахтадан мўл ҳосил етиштираётган илғор хўжаликлар оз эмас. Хонқа районидаги колхоз ва совхозлар шулар жумласидандир. Район меҳнаткашлари ўтган йили пахта тайёрлаш планини нафақат областда, балки республикада биринчи бўлиб бажардилар.

Районда кейинги йилларда қишлоқ хўжалигининг барча соҳалари бўйича муайян ютуқларга эришилди. Асосий тармоқ — пахта ҳосили етиштиришда эришилган муваффақиятлар айниқса, салмоқли бўлди. Фақат кейинги икки йилда пахта толаси сифатини яхшилаш ҳисобига қўшимча саккиз миллион сўмга яқин соф фойда олинди.

Район меҳнаткашлари бу йилги дала ишларини ҳам намунали ташкил этишди. Улар чигит экишни областда биринчилар қатори якунладилар. Ҳозир пахта майдонларида ниш ураётган ғўза ниҳоллари кўзни қувонтиради. Айни кунларда «Победа», «Ленинград», «Хоразм» ва Охунбобоев номли колхозларда ғўза қатор ораларига ишлов бериш бошлаб юборилди.

Хўш, кейинги йилларда район меҳнаткашлари эришган ютуқлар ва бу йилги дастлабки самаралар сири нимада?

— Нимага эришган бўлсак, аввало, бу қайта қуриш, ошкоралик туфайли, одамларнинг ўз бурчига, меҳнатга, ерга муносабати ўзгаргани натижасидир, — дейди район партия комитети биринчи секретари Боғибек Жуманиёзов. — Бир мисол. 1980 йили колхозчиларнинг бир ойлик ўртача маоши 71 сўмни ташкил этган бўлса, ҳозирга келиб бу кўрсаткич 189 сўмга етди. Ўтган йили етиштирилган пахта ҳосилини юқори сортларга сотиш ҳисобига 1986 йилга нисбатан 1 миллион сўм кўп даромад олдик. Лекин бу — дастлабки ютуқлар, холос.

Ишни ташкил этиш масаласига келсак, бунинг ҳеч қандай сири йўқ. Биз пахтазорда қилинаётган ҳар бир юмушни виждон иши даражасига кўтаришга ҳаракат қиляпмиз. Ана шу мақсадда районимиз территориясидаги мавжуд 24801 гектар экин майдони пудратчилар ихтиёрига бериб қўйилган. Ҳар ишни деҳқонлар билан бамаслаҳат қиламиз. Уларга кўрсатма бериш, комиссиялар юбориш каби эскича иш услубларига умуман чек қўйилди. Экин-тикин ишлари бошланган кунданоқ пудратчилар ўз ихтиёрлари билан даладаги вагон-уйларига кўчиб келдилар.

Биз район хўжаликларида бўлганимизда бунинг гувоҳи бўлдик. Кеч тушиб бораётганига қарамай, ҳар жой-ҳар жойга ўрнатилган кўчма вагонларда ҳаёт қайнайди.

«Победа» колхозида эгат оладиган агрегатлар, культиваторлар дала бошига чиқариб қўйилган. Отаназар Жуманазаров, Оллаберган Зарипов, Олимбой Искандаров каби механизаторлар чигитни сифатли экишда ўрнак кўрсатишган ва сифат комиссияси улар ишини аъло даражада, деб қабул қилишган эди. Ўша меҳнатнинг самараси ҳозир яққол кўриняпти. Ниҳоллар текис униб чиқмоқда. Коммунист-механизаторлар эгат олишда, культивацияда ҳам ишбоши бўлишяпти. Партия комитети чигит экиш даврида ташкил этган муваққат партия группалари ғўза парвариши даврида ҳам иш олиб борадилар.

Колхозчилар Бутуниттифоқ IV съезди делегати Оллаберган Давронов уй-вагонидамиз. Бу ерда ҳамма нарса саранжом-саришта. Вагонча ёнида бир туп сада қайрағоч тагига сўри қўйилган. Унинг ёнида лойдан ясалган қўлбола ўчоқ. Яна бироз нарида сим тўр билан ўралган кичик қўра.

— Ёзда бу ерда икки-учта қўй асраймиз, — дейди О. Давронов. — Уларни ғўза ўтоғидан чиққан ўтлар билан боқамиз. 3—4 кундан кейин газ ҳам келиб қолади. Умуман кундалик рўзғор учун зарур нарсалар бор. Лекин бу — муаммолар йўқ, деган гап эмас. Кўп ҳолларда хўжалик буюмлари ва озиқ-овқат маҳсулотларидан қийналиб қоламиз. Шу нарсалар билан таъминловчи кўчма дўконлар ҳамма вақт ҳам далага келавермайди. Агар ана шу нарсалар вақтида етказиб турилса, ишимиз янада унумли бўларди. Ахир, колхозчилар анжуманида ҳам меҳнаткашларни озиқ-овқат билан таъминлаш, уларга маданий-маиший хизматни яхшилашга алоҳида аҳамият берилгани бежиз эмас.

Бундай фикрни Мадраҳим Абдураҳимовдан ҳам эшитдик. У уч фарзанди билан 12 гектар майдонда деҳқончилик қиляпти. Бу йилги мақсади — ҳар гектар ердан 40 центнердан хирмон кўтариш. М. Абдураҳимов ҳам айниқса, далада иш қизиган ёз пайтида тухум, сариёғ ва шу каби бошқа озиқ-овқат маҳсулотлардан тақчиллик сезилаётгани ҳақида ташвишланиб гапирди.

Кўриниб турибдики, ўтган йили бу борада йўл қўйилган камчиликлар пахтакорлар кайфиятига ҳамон соя ташлаб турибди. Район партия комитети колхозчиларга маданий-оқартув ва маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида ҳозирдан пухта ўйлашлари керак. Зеро, ғамхўрлик ҳам сидқидилдан қилинаётган меҳнатга яраша бўлиши лозим.

Бу муаммолар кўп жиҳатдан хўжалик маъмурияти, партия, касаба союз комитетлари қандай ишлаётганига ҳам боғлиқ. Райондаги аксарият хўжаликларнинг партия ва касаба союз комитетлари хўжалик ишлари билан банд бўлиб қолишяпти. Колхозчиларга моддий ва маданий шарт-шароит яратишга, план топшириқларнинг бажарилишини идеологик жиҳатдан таъминлашга етарли аҳамият беришмаяпти. Масалан, «Ленинград» колхози партия комитетида экиш мавсуми олдидан комитет мажлиси ва партия йиғилишлари ўтказилмади. Умумий хўжалик йиғилишида ишлаб чиқилган ва тасдиқланган экиш отрядлари, муваққат партия ва комсомол группалари фаолияти ҳам мунтазам назорат қилинмаётир.

«Хоразм» колхозида чигит экиш якунланганига икки ҳафта бўляпти. Ҳозир бу ерда ғўза қатор ораларига ишлов бериш қизғин давом этмоқда. Бу ишда иккита партия, тўртта комсомол муваққат группалари актив фаолият кўрсатишяпти. Аммо дала меҳнаткашлари ўртасида мусобақани янада кучайтириш ва унинг таъсирчан кучидан самарали фойдаланишга етарли эътибор берилмаяпти.

Бундай аҳволни бошқа хўжаликларда ҳам кўриш мумкин. Кўп ҳолларда қуйидан бошланган ташаббуслар колхоз правлениелари ва партия комитетлари томонидан вақтида қўллаб-қувватланмаяпти. Оммавий беллашув бригада ва звенолар ўртасида ҳар беш кунда якунланиб бориляпти. Бироқ ғолиблар колхоз ва район миқёсида маънавий ва моддий жиҳатдан рағбатлантирилмаётир.

Умуман, район меҳнаткашларининг самарали ишлашлари учун ҳали ишга солинмаган резерв ва имкониятлар кўп. Айниқса, колхозчиларни уй-жой билан таъминлаш, уларга социал-маданий шарт-шароитлар яратиб бериш масаласини ҳал этишни асло кечиктириб бўлмайди.

А. МАДАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Андижон районидаги «Ямбол» совхози деҳқонлари 2230 гектар майдонда текис униб чиққан ғўза ниҳолларини меҳр билан парвариш қилмоқдалар. Улар бу йил ҳар гектар майдондан 34,5 центнердан ҳосил олишга аҳд қилишган. Суратда: бригада бошлиғи Г. Мўйдинов ва механизатор У. Исоқов.

Р. Ашуров фотоси (ЎзТАГ).

● ЯШИЛ ҚАТОРЛАР

Ўрта Чирчиқ районидаги К. Маркс номли колхозда Холдор Неъматуллаевнинг номини ҳамма ҳурмат билан тилга олади. Холдор ака тиниб-тинчимас пахтакорлардан. 20-йилдан бери у шу колхозда ҳалол меҳнат қилиб, тармоқ тараққиётига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. У бошлиқ бригада аъзолари йиллик план топшириқларини бажармаган йил йўқ. Ўтган хўжалик йилида улар 339 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан пландаги 26,7 центнер ўрнига 30,6 центнердан хирмон кўтаришга муваффақ бўлишди.

— Бу йилги ниятимиз янада юксак, — дейди бригада бошлиғи. — 437 гектар ерга чигитни саккиз иш кунида экиб олдик. Мақсадимиз — ҳар гектар ердан 31 центнердан ҳосил йиғиштириш.

Айни кунларда бригада далаларида яшил қаторлар кўзга ташланиб қолди. Миришкорлар фурсатни ғанимат билиб, ўсимлик қатор ораларига ишлов бериш, маҳаллий ва минерал ўғитлар билан озиқлантиришни уюшқоқлик билан олиб боришаётир.

У. МУҲАМЕДОВ,
Тошкент области.

● МАРЖОНДЕК ТИЗИМ-ТИЗИМ

Зарбдор райони хўжаликларида чигит экиш муваффақиятли тугалланди. Й. Қурбонов номли совхознинг деҳқонлари мусобақада пешқадам. Айниқса, хўжаликнинг 7-йириклаштирилган бригадасига қарашли Ўрозгул Холмўминова бошлиқ 2-звеноси пахтакорлари амалга оширган ишлар таҳсинга лойиқ. Коллектив маржондек тизим-тизим мурғак ғўза ниҳолларига ишлов беришни бошлаб юборди. Заршуносларнинг мақсади бу йил қўриқ ердаги гектарларнинг ҳар биридан пландаги 18 центнер ўрнига 20 центнердан чўл дурдонаси етиштиришдир. М. Тўраев, Ж. Жамолиддинов, М. Шарипов сингари техника жиловкорлари дала меҳнаткашлари юмушлари суръатига қанот бағишлашяпти.

У. РАЖАБОВ,
Жиззах области.

● ДАСТЛАБКИ ИШЛОВ

— 85 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 32,5 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилганмиз, — дейди Пахтаобод районидаги «Коммуна» колхозининг бригада бошлиғи Раҳимжон Деҳқонов. — Чигитни барвақт экиб бўлди-гу, униб чиқиши билан парваришни бошлаб юбордик...

Чиндан ҳам ҳозир бригада далаларида пайкаллар биринчи суғоришга тайёрланмоқда. Маҳаллий ва минерал ўғитлар тахт. Ўқариқлар олиб бўлинди. Моҳир механизатор Мўминжон Фармонов эгатларни юмшатувчи органлар ўрнатилган трактори билан дастлабки ишловни бошлаб юборди.

М. ЧУМИРЗАЕВ,
Андижон области.

● УРУҒ ТЕКИС УНИБ ЧИҚДИ

Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси шарафига ўзаро социалистик мусобақани кучайтириб ишлаётган Қарши районидаги «Ленинизм» совхози пахтакорлари чигит экишни районда биринчилар қатори тугаллаган эдилар. Хўжаликдаги барча майдонларда уруғ бир текис ундириб олинди. Энди бутун диққат-эътибор — ўсимлик парваришини кучайтиришга қаратилди.

Хўжаликнинг М. Ўринов, С. Равшанов, А. Абдурасуловлар бошлиқ бригадалари пахтакорлари бу йил давлатга 200—220 тоннадан юқори сифатли пахта етказиб беришни мўлжаллашган. Совхоз механизатори Э. Азизқулов дала ишларида барчага ибрат бўлмоқда. Сўнгги ўн кунлик мусобақа якунида у ғолиб чиқиб, ҳозиргача 40 гектардан ортиқроқ ердаги ғўза ниҳолларига дастлабки ишлов берди.

Совхознинг бошқа бригадаларида ҳам шу кунги агротехник тадбирлар намунали ўтказиляпти. Ниҳоллар барқ уриб ривожланмоқда.

М. КАРОМОВ,
Қашқадарё области.

● ЯГАНАГА ҲАМ КИРИШИЛДИ

Қува районидаги «Социализм» колхозининг коммунист Қодиржон Ҳожиматов бошлиқ бригадаси аъзолари беш йилликнинг учинчи йилида 66 гектар пахта майдонига чигит экиб, унинг ҳар гектаридан 34 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришга қарор қилганлар. Шу кунларда чигит суви таралган майдонларда ғўза ниҳоллари кўриниб қолди. Уруғ бехато униб чиққан пайкалларда эса экин қатор ораларига биринчи ишлов берилмоқда. Баравж карталарда яганага ҳам бошлаб юборилди.

М. МАҲКАМОВ,
Фарғона области.

ДАМАШҚДА КЎРГАЗМА ОЧИЛДИ

Сурия пойтахти Дамашқда, Совет маданият марказида ўзбек рассоми Алишер Мирзаев асарлари кўргазмаси очилди. Республиканинг турли областларида чизилган рассом асарлари жонажон ўлка табиатига бағишланган. Хотин-қизларнинг портретлари, шунингдек шарқ миниатюралари услубида яратилган картиналар кўргазманинг алоҳида бўлимини ташкил этди. Республика ва Бутуниттифоқ кўргазмаларида қатнашган, Тошкент ҳақида триптих яратгани учун СССР Бадиий академияси дипломи билан тақдирланган рассомнинг Дамашқдаги бу кўргазмаси — унинг чет элда очилган биринчи кўргазмасидир.

(ЎзТАГ).

• Газета саҳифаларида

ДАВР ТАЛАБИ

Коллектив ва оила пудрати... Колхоз ва совхозларда ишлаб чиқаришнинг бу самарали формаси, меҳнатни ташкил этишнинг илғор усули Фарғона область Бағдод райони хўжаликларида қандай жорий этилмоқда? Яқинда Бағдод районида чиқадиган «АВАНГАРД» газетаси редакцияси район партия комитетининг қишлоқ хўжалик бўлими билан ҳамкорликда ана шу масалага бағишлаб «Давра суҳбати» ўтказди. Унда хўжаликларнинг раҳбарлари, мутахассислар, пудрат асосида иш юритаётган бригада ва звеноларнинг бошлиқлари иштирок этдилар.

Газетанинг қўш саҳифасида «Меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг актив формаларини қўллаш — давр талаби» умумий сарлавҳаси остида эълон қилинган материалларда «Давра суҳбати» қатнашчиларига сўз берилган. Уларда янгича меҳнат шароитида хўжалик ҳисоби механизмини тўлароқ ишга солиш, белгиланган тадбирлар ижросига ижодий ёндашиш ва илғорлар тажрибасини қўлланиш орқали агросаноат комплексининг барча тармоқларида пудратни фаол жорий этиш ҳақида қимматли фикр-мулоҳазалар билдирилган.

«...Янгича методларга ўтишни тўхтатиб қўйиш, вақтни ўтказиб, янгича бошқарув системасининг ҳамма шароитлари ва компонентлари яратилишини кутиб туриш мумкин эмас», — деган эди ўртоқ М. С. Горбачев. Мана шу фикр қўш саҳифадаги материалларнинг ҳаммасидан қизил ип бўлиб ўтган.

• Экологиянинг ўткир қирралари

ОРОЛНИНГ ШЎРИ

Қўнғиротда яшовчи аёллардан Бозоргул Қоражонова билан Арина Даниловна Пак Тошкентга халтачада Орол тузини олиб келишди. Улар бу тузни денгиз тубидан олишган, деган хаёлга борманг, йўқ ундай бўлмаган. Бу туз, эски география китобларидаги маълумотларда айтилганидек, денгиздан бир неча юз километр наридаги шаҳардан олинган. Ҳозир бу масофа икки баравар узоқлашиб кетган десак ўринли бўлур эди.

Бу оқ кристалларни Менделеев номли мактабнинг томорқа участкасидан ҳовучлаб териб олишибди, бу аёлларнинг иккаласи ҳам — муаллима. Шанбалик вақтида ўқитувчилар ва ўқувчилар мактаб ҳовлисига кўчат экишаётганида ана шу тузга дуч келишган. Ўтган кўкламда мактаб ён-верига 150 туп ниҳол экишган экан. Кўчатларнинг бирортаси ҳам тутмабди... Ер дардга чалинган...

Қўнғиротлик муаллималар «совға»ни эрмакка олиб келишгани йўқ. Улар нажот истаб келишган.

— Яқин орада шаҳримизда яшаб бўлмай қолади, — дейишди улар, — дангал айтадиган бўлсак, ичимлик сув энди ичишга ярамай қолди. Таркибида туз кўпайиб кетган. Аллақачоноқ нормадагидан анча кўп миқдорда минераллашган. Бу афсуски, Тошкентда ҳар қадамда сотиладиган минерал сув эмас. Қўнғиротда бу Тошкент суви бир зумда сотилиб кетган бўлар эди. Шаҳримизда шишага солинган минерал сув йўқ, умуман магазин пештахталарида ҳеч нарса йўқ, десак ҳам бўлади, консервадан бошқа ҳеч вақо йўқ. Чанг аралаш туз кўчалар ва уйларни қировдек қоплаган, квартираларнинг ва биноларнинг деворларини шўр босиб оқариб қолган.

— Болалар тез-тез касалга чалинишмоқда, — таъкидлашди муаллималар. —Дарсларга синфдаги ҳамма болалар бараварига келадиган кунлар камдан-кам бўлади. Бола—ахир болада: улар нима бўлаётганини ўйлашмайди, агар соғ-саломат бўлишса елиб-югуришади, шўхлик қилишади... Катталар эса босиб келаётган офатни сезиб туришибди. Айтишларича, Мўйноқдан кўпчилик одам кетиб қолган эмиш. У ердагиларга осон. Кўчиб юришга ўрганиб қолган одамлар. «Хаю-хут» деб жўнаб кетаверишади. Аммо қўнғиротдагилар, миллатидан қатъи назар, қорақалпоқ ёки туркман, ўзбек ёки рус, корейс ёки арманими, шу ерда туб қўйиб, палак ёзишган... Уларнинг уйи, ватани шу ер, ҳеч кимнинг кўчиб кетгиси йўқ. Бирон-бир тасалли бергувчи одам яна қанча кутишимиз, яна қанча бардош беришимиз, нима қилишимиз даркорлигини айтса эди.

...1975 йилнинг кўкламида космик аппаратлар ёрдамида қуриб қолган денгиз тубидан чанг-тўзон кўтарилаётгани қайд этилган эди. Ўшандан буён чанг-туз қоришиб кетган «дум»лар йил сайин кўпайиб, узайиб, эндиликда ярим минг километр нарига ҳам етиб борди. Олимлар чанг-туз бўрони кўтарилаётган асосий манба қуриб қолаётган денгизнинг шимоли-ғарбий участкаси эканини ҳам аниқладилар. Бу ерда йилига камида 10 марта чанг-тўзонли бўрон бўлади. Шу манбадан шамол неча минг-минг тонналаб денгиз тузини учиради, учирганда ҳам жануби-шарқ томонга учиради. Қўнғирот кўпинча ана шу бўронлар «қаҳри»га учрайди...

Бу маълумотларни Орол тақдири билан қизиқаётганлар эътиборига ҳавола этмоқчимиз. Қўнғиротлик меҳмонларимиз бераётган саволларга бу маълумотда жавоб йўқ. Бу бизга ҳам қоронғу. Аммо бундан жавоб йўқ эканда, деган маъно келиб чиқмайди. Махсус ҳукумат комиссияси бир йилдан кўпроқ вақтдан бери ишлаб турибди. СССР Министрлар Совети бу комиссияга Орол денгизи районида ҳамда Амударё ва Сирдарё қуйи этакларида экология ҳамда санитария вазиятини яхшилаш тадбирларини ишлаб чиқишни топширган. Февраль ойида мазкур комиссия вакиллари яна автоном республикага келиб меҳнаткашлар билан учрашдилар. Юқоридагига ўхшаш аччиқ саволлар ҳам берилган бўлиши керак. Бу комиссияга СССР Гидрометеорология ва атроф муҳитни муҳофаза этиш давлат комитетининг раиси Ю. А. Израэль бошчилик қилмоқда. У Қорақалпоғистондан, Хўжайли округидан мамлакат Олий Советига депутат этиб сайланган.

— Ҳа, шундай комиссия борлигини биламиз, дейишди қўнғиротлик муаллималар. — Улар Мўйноқ районига боришганини эшитганмиз, Нукусда ҳам кенгаш бўлган эмиш. Бошқа бирон гапдан хабаримиз йўқ. Аммо ўша кунлар Қўнғирот аҳли газеталарни кўзи «тўрт» бўлиб кутиб, бирон-бир янги хабар эшитишга муштоқ бўлган эди.

Биз «Советская Каракалпакия» газетасининг февраль ойи тахламларини варақлаб чиқдик. 13 февраль куни «Орол муаммолари муҳокама қилинмоқда» деган хабар босилган экан. Мазкур хабарда кенгашда иштирок этган мансабдор одамларнинг исми-шарифлари эринмай санаб ўтилган. Ўша хабардан айрим жумлаларни келтириб ўтайлик: «...Ҳукумат комиссияси кўп иш қилганлиги қайд этилди, бунинг натижасида Орол денгизининг бундан буён қуришини тўхтатиш ва автоном республика аҳолисининг турмуш шароитларини яхшилашга қаратилган конкрет тадбирлар ишлаб чиқилди. Шу таклифлар асосида мамлакат ҳукуматининг тегишли қарори тайёрланмоқда».

Тамом-вассалом. Хабарда конкрет деган ибора ишлатилган бўлса-да, лекин хабарнинг ўзи унча конкрет эмас. Ҳамонки, шу қадар обрўли раҳбарлар ва мутахассислар автоном республикага келишган экан, улар билан суҳбат ўтказилса, Қорақалпоғистоннинг миллион нафар аҳолисини ниҳоятда ҳаяжонга солиб турган масалалар юзасидан шу мутахассисларнинг мақолалари уюштирилса ва уларни ҚҚАССРнинг оммавий ахборот воситаларида эълон қилса бўларди-ку. Гарчи ҳозирча ҳукумат қарори қабул қилинмаган бўлса ҳам одамларнинг ҳаловатини ўйлаб, нима қилинаётганини, уларни нима кутаётганини ва нималарга шай бўлиб туришларини аҳоли билиши керак эди-ку.

Ахир, ҳукумат комиссиясининг тузилиши қорақалпоқлар ва Орол бўйида яшаётган барча одамлар ҳам унутилмаганини, улар ҳақида бутун мамлакат ўйга толиб, ғамхўрлик қилаётганини яққол кўрсатиб турибди-ку. Ўзбекистон ССР Олий Советининг сўнгги сессиясида Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг Раиси, депутат Т. А. Ешимбетова «қош қўяман, деб кўз чиқарган», гўё экологик ҳалокат гирдобига атайлаб ташланган халқнинг азоб-уқубатлари ҳақида кўпиртириб ёзган адибга кескин зарба берди.

Маҳмаданаларнинг тазирини бериб қўйиш керак. Аммо тағи пуч овозалар ва миш-мишларга ўрин бўлмаса яна ҳам яхшироқ бўларди. Бу жуда машаққатли иш эмас, ошкоралик керак, холос. Партия ҳам ҳозир худди ана шуни талаб қилмоқда. Одамларга ишониб, уларнинг иззатини ўрнига қўйиб, ҳамма масалалар ҳақида рўй-рост ва тўлиқ ахборот берилиши керак. Бундан буён, сизнинг бошингизни силагувчи отахон раҳбарлар бор. Ҳозирча эса сукут сақлаб чанг-тўзонни ютиб тураверинг, қабилида иш тутиб бўлмайди... Бадном бўлган яқин ўтмишда шундай дейилар эди. Индамай туришнинг охир-оқибати нима бўлганини энди ҳамма кўриб турибди.

Одамлар сукут сақлашмаётганини, биз винтчалар, резгилармиз, деб муте бўлишмаётгани, ўзларини, мамлакатда содир бўлаётган барча ишларга дахлдор, жавобгар деб билишаётгани қандай яхши. КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленуми қарорларининг моҳияти, қайта қуришнинг моҳияти ана шундадир.

М. С. Горбачев Орол қирғоғидан анча узоқда, Тошкент ёнидаги Карл Маркс номли колхозга яқинда келганида унга Орол тақдири ҳақида савол берилгани сира бежиз эмас. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари бу саволга жавоб берди, ҳозир Орол денгизини тиклашнинг турли вариантлари ишлаб чиқилаётганини, мутахассисларга шулардан энг мақбулини танлаб олиш топширилганини айтди.

«Ҳозирча сувдан батартиб фойдаланиш лозимлигини айтмоқчиман, — деб таъкидлади у. — Ўзбекистонда ҳам, бошқа республикаларда ҳам сув кўплаб исроф бўлмоқда».

Ҳукуматнинг расмий қарорлари чиқишини ёки осмондан баракат ёғилишини кутиб ўтирмай, Оролни қутқариш учун ҳозир биз ҳаммамиз нима қилишимиз лозимлиги шу сўзларда аниқ кўрсатиб берилган. Денгиз учун сувни тежамоқ керак.

Бу — умид боғласа бўладиган ишдир, лоақал ўтган йилги тажрибани эслайлик, ўшанда қарийб уч йиллик танаффусдан кейин Оролга дарё суви қуйила бошлади, тежаб қолинган ўн кубокилометр сув денгизга тушди. Бунинг устига, ўша кезлар тўрт томонга жар солиб ташвиқотчилик қилингани йўқ, бир тийин ҳам пул сарфланмади. Хўш, ана шу ишни аниқ мақсадни кўзлаб уюштирсак, қалай бўларкин? Худди шу кунларда — экинлар айни суғориладиган кезларда ҳамма ерда сувни тежаш постлари очсак, аҳоли ўртасида сувни тежашга даъват этувчи варақалар тарқатсак, тежамкорликнинг моддий ва маънавий омилларини ишга солсак маъқул бўларди. Шундай қилиб ўтган йилдагидан ҳам кўпроқ наф кўриш мумкин, деб ўйлаймиз.

...Қўнғиротдан олиб келинган Орол тузини татиб кўрдик. Шўр туз! Ҳа, дарҳақиқат денгизнинг шўри бу!

А. БАРАНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

МЕҲНАТКАШЛАР АРИЗА ВА ШИКОЯТЛАРИ «СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» НАЗОРАТИДА

САМАРҚАНД ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

— М. Азизхўжаевнинг аризасида баён этилган фактлар тасдиқланди. Ҳақиқатан ҳам Сиёб район ЗАГС мудири, КПСС аъзоси М. Ҳамидова аризачига ҳужжатларини топширишда сансалорликка ва кўполликка йўл қўйган.

Шунингдек, М. Ҳамидованинг синглиси Г. Ҳамидова ЗАГС бўлимида ишламайди. Шунга қарамай у ҳужжатларни расмийлаштиришга жалб этилган, бу эса амалдаги Низомга зиддир. Сиёб район Совети ижроия комитети раиси ўринбосари М. Назаровага назорат бўшаштириб юборилганлиги ва бу йўналишдаги ишларни кучайтириш лозимлиги кўрсатиб ўтилди. Район Совети ижроия комитетига, бошланғич партия ташкилотига М. Ҳамидованинг хатти-ҳаракатини партия йиғилишида муҳокама қилиш топширилди,

Шаҳар партия комитетида гражданларни қабул қилиш ишларини янада яхшилаш мақсадида шаҳар ЗАГС бўлимлари мудирлари билан суҳбат ўтказилди.

ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ ХАЛҚ МАОРИФИ БЎЛИМИ:

— Қиргули районидаги 12-ўрта мактаб ўқитувчиси Т. Турсуновнинг шикоят хати текширилди. Унда баён этилган фактлар қисман тасдиқланди. Илмий мудир Н. Назарованинг айби билан ўқитувчи Т. Турсунов 163 сўм 98 тийинлик иш ҳақини олмаган.

Қиргули район халқ маорифи бўлими кенгаши ўз вазифасига совуққонлик билан муносабатда бўлганликлари учун 12-ўрта мактаб илмий мудири Н. Назаровага ҳайфсан эълон қилди, мактаб директори А. Мелибоев қаттиқ огоҳлантирилди.

Туркистон Ҳарбий округининг 70 йиллиги олдидан

ЕРДА ВА КЎКДА

Тоғлиқ ерлар шароитида вертолётни бошқариш жиддий қийинчиликлар туғдиради. Бу эса учувчи ва штурмандан катта маҳоратни талаб этади. Техникани чаққонлик билан бошқариш, шамол йўналишини ҳар дақиқада ҳис этиб туриш ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди. Мана шунинг учун ҳам Н-вертолёт бўлинмаси шахсий составн ҳар гал учиш олдидан ерда эринмасдан тайёргарлик кўради.

Тренажёрларда машқлар ўтказилади. Техникани бошқаришнинг турли масалалари ўрганиб чиқилади. Ахир экипажнинг учишдаги муваффақияти кўп жиҳатдан ерда қандай тайёргарлик кўрилганига ҳам боғлиқ-да!

Жанговар тайёргарликни оширнш, ёзги тактик машқларнинг барчасини «яхши» ва «аъло» баҳоларга бажариш... Ёнилғи-мойлаш материалларини иқтисод қилиш режимига риоя этиш, ишониб топширилган техникани асраб-авайлаш — жангчилар бу йил олган мажбуриятлар ана шулардан иборат. Улар бу мажбуриятларни бажаришга алоҳида масъулият билан ёндошмоқдалар.

Суратда; Қизил Юлдуз ордени соҳиби, иккинчи класс мутахассис, катта лейтенант С. В. Богушев биринчи кварталдаги мусобақалар якунларига кўра бўлинмадаги энг яхши штурман деб топилди. [Пастда] Вертолётлар машқ пайтида.

В. МИЛЕНЬКИЙ фотолари [ЎзТАГ].

• *Ёшлар ижодидан*

Нигоҳлар

Болалар уйи қошидан ўтиб бораётиб, кўчага умид билан боқаётган кўзларни кўраман...

Ўтмайман, дейман-у бу ердан,
Ўтаман, аҳд қилиб қўйсам-да қаттиқ.
Юрак қаърнданми, аллақаердан
Отилиб чиқади бир мунг, бир оғриқ.

Ўтмайман, дейман-у солиб йўл,
Айнан шу кўчадан бораман ўтиб.
Бунда болаларнинг қийқириғи мўл,
Бунда улар яшар умидни кутиб.

Аммо бу умиднинг зарбалари кўп,
Гўё панжаралар уни тўсади.
Бу ерда бир кемтик шодликни ютиб,
Заъфарон нигоҳлар унсиз ўсади.

Оҳ, бунча бардошли бу панжаралар,
Не-не соғинчларни ютади унсиз.
Ундан ҳар тонг юзлаб умид жавдирар,
Мени чорлайверар шу умид бесўз...

* * *

Очилмаган китоб — юрагим,
Ўқиш келмас қўлингдан, ишон.
Майли, уни бир варақлагин,
Топилса гар заррача имкон.

Очилмаган китоб юрагим —
Туйғуларим жойлайман қат-қат.
Майли, уни бир варақлагин,
Тушунолсанг, тушунсанг фақат...

Нигора ПУСУРМОНОВА.

Қўмсаш

Ёшлигимга қайтгим келади
Қувноқ қўшиқ айтгим келади
Ёдимдадир баҳор кезлари,
Аста силар юзларим шамол.
Қўшиқ айтар ҳар бир терак, тол,
Бойчечаклар тўшалган йўлим.
Наврўз — баҳор гул юзли сўлим,
Орзуларим ушалган куним
Гул узиб бир таққим келади,
Болаликка қайтгим келади.
Тол баргакдан ясаб чамбарак,
Иплар тортиб, учириб варрак
Хиёбонда чопгим келади
Болаликка қайтгим келади...

Мафрат ИКРОМОВА.

Қалб

Эзгулик уруғин экмаган,
Ҳеч қачон қалбимни тушунмас.
Олдга умидвор кўз тикмаган,
Ҳеч қачон қалбимни тушунмас.

Туймаган муҳаббат тотини,
Асрамаган инсон зотини,
Эгарлай олмаган отини,
Ҳеч қачон қалбимни тушунмас.

Баҳорда дарёдай тўлмаган,
Япроққа қўшилиб сўлмаган,
Мотамда руҳан бир ўлмаган,
Ҳеч қачон қалбимни тушунмас.

Оғзидан олдирган овини,
Бўлганлар ўзганинг совуни,
Тўрига ўтқизган ёвини,
Ҳеч қачон қалбимни тушунмас.

Яхшига биродар эмаслар,
Дунёга жавобгар эмаслар,
Дардимдан бохабар эмаслар,
Ҳеч қачон қалбимни тушунмас.

Асрор МЎМИНОВ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ●

ФУТБОЛ:
ҲУЖУМКОРЛИК САМАРАСИ

Олтинчи учрашувни ўз майдонида ўтказган «Пахтакор» футболчилари мухлисларни қувонтиришга ҳаракат қилишди. Пахтакорчилар учун «ноқулай» ҳисобланган Кемеровонинг «Кузбасс» командаси майдон эгаларининг кетма-кет ҳужумига дош беролмади. Меҳмонлар дарвозаси олдида хавфли вазиятлар кўпроқ бўлди. Ҳужумкорлик яхши ҳимоя қабилида ҳаракат қилган пахтакорчилар рақибларини бир неча бор таҳликага солишди. Ҳисоб 8-минутда очилиши мумкин эди. Лекин 11 метрли жарима тўпи тепишни М. Кабаев эплолмади. 22-минутга борганда эса у ўзининг хатосини тузатиб, командани олдинга олиб чиқди.

Ташаббускорликни қўлга олган футболчиларимиз 53-минутда ҳисобни 2:0 га етказишди. А. Абдураимов ўзининг 22 баҳорини қаршилаган кунни тўп киритиш билан нишонлашга муваффақ бўлди. 72 минутда эса у 11 метрли жарима тўпини нишонга олиб, команданинг 3:0 ҳисобида ғалаба қозонишини таъминлади.

* * *

СССР футбол федерацияси президиуми пахтакорчи И. Шквириннинг «Пахтакор»га қайтариш масаласини кўриб чиқди. Мазкур футболчини «Днепр»га ўтказиш ҳақидаги қарор ман этилиб, «Пахтакор» командасининг аъзоси бўлгани ҳақидаги илгариги қарор маъқулланди.

• *Шахмат бурчаги*

Тож талабгорлари

Халқаро арбитр М. МУҲИДДИНОВ бошқаради

Сент-Жон шаҳрида ўтган саралаш мусобақалари — еттита нимчорак финалларидан яна биттасида америкалик Яссир Сейраван билан англиялик Жонатан Спилмен рўбарў бўлдилар. Дастлаб уларга оид қисқача маълумотлар билан таништириб ўтсак.

Ж. Спилмен. 1956 йилда туғилган. Тож талабгорлари мусобақаларида биринчи бор қатнашиши. Буюк Британиянинг 1978 ва 1985 йилги чемпиони. Англия терма командаси составида жаҳон ёшлар чемпионати (1978) ғолиби. Суботицадаги зоналараро турнирда (1987) 1-3-ўринларни баҳам кўрган. Кейинги йилларда ўтказилган энг йирик мусобақаларда Сейраван билан бўлган шахсий учрашувлардаги ҳисоби тенг: битта ютиб, бир марта имкониятни бой берган ва биттагина дуранг қилган. Шахсий коэффициенти — 2615.

Я. Сейраван. 1960 йилда туғилган. АҚШнинг 1983 ва 1987 йилги чемпиони. Ўсмирлар ўртасида жаҳон чемпиони (1979). 1984 йили Лондонда ўтказилган «Аср матчи» иштирокчиси. Загребдаги зоналараро турнир (1987) да 2-3-ўринларни бўлишиб олган. 1987 йили Лугано (Швейцария) ва Нью-Йоркда ўтган анъанавий йирик турнирлар ғолиби. Шахсий коэффициенти — 2600.

6. ЭНГ ИШОНАРЛИ ҒАЛАБА

Бу матчнинг бошланғич қисми кўпчилик учун кутилган воқеа бўлди. Биринчи партияда Спилмен катта устунликка эга бўла туриб юта олмади. Иккинчисида эса қора доналарни сурса-да, дадил ғалаба қозонди. Учинчиси драматик тус олди. Сейраван яхши ўйнади, ҳатто афзалликка эришиб, уни кучайтириб борди. Тахтада фарзину рухлар қолган ўйин охирларида Сейраваннинг устунлиги яққол бўлса-да, бироқ иккала томоннинг ўйлаш учун вақти зиқлашган пайтда у бир неча бор хатога йўл қўйиб, ютқазиб қўйди. Тўртинчи учрашув дуранг бўлгач, руҳан инқирозга юз тутган америкалик гроссмейстер бешинчисини ҳам бой берди. Энг йирик ҳисоб шу матчда қайд қилинди: Сейраван 4:1 ҳисобида мағлуб этган Спилмен қуръага кўра чорак финалда ҳамюрти Н. Шорт билан учрашади. Қизиқ, Суботицадаги зоналараро турнирда улар Д. Сакс билан бирга ўзаро 1-3-ўринларни бўлишиб олган шахсий учрашувда орани очиқ қилолмаган эдилар.

Қуйидаги позиция Суботицада ўйналган (1987) Ж. Спилмен — З. Рибли партиясида қораларнинг 19-юришидан кейин вужудга келган эди:

(диаграмма).

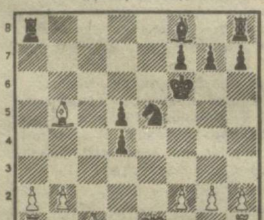

Бу позицияни қандай баҳоласа бўлади? Оқларнинг имкониятлари афзалроқ кўринади: икки фили бор, пиёдалар жойлашувида эса афзаллиги яққол.

Фтачник — Ногейрас партиясида (1986) 20. Кре2 Cd6 21. Cf4 d3 22. C:d3 K:d3 23. C:d6 K:b2 дан сўнг қоралар барча муаммоларни бартараф этган эди. Сепилмен зўрроқ ўйнади.

20. О—О! Cb4 21. Cf4 Лhc8 22. a4 Kc4 23. Лad1 K:b2 24. Л:d4 Cc3 25. Л:d5 h6.

Ҳозир 25... K:a4? бўлса, 26. Cg5+Kpe6 (26... Kpg6 27.Cd3)27. Лfd1! ва қоралар таҳлика остида қолади.

26. Лd6+Kpe7 27. Лd7+ **Kpf8 28. Лa1 Cf6.**

28... Kd3 ҳам ёмон, чунки 29. Cd6+

29. g3 Kpg8 30. Лa3 Лc5 31. Лb7 Cd4 32. Ce3! C:e3 33. Л:e3 K:a4?

Қўпол хато. Лекин энди қоралар мағлубиятдан қутилиб кетолмайди: a4 пиёдаси масалани ҳал қилардн.

34. Лa3! Қоралар таслим бўлди, чунки 34... Kb6 35. Л:a8+K:a8 36. Лb8+Kph7 37. Cd3+ сўнгра 38. Л:a8 дан кейин бир сипохсиз қолади.

«КОНКУРС—88»: Ўн олтинчи топшириқ.

(2-диаграмма)

МАСАЛА. Уч юришда мот.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

Дунё воқеалари

СОВЕТ—АФҒОН ДЎСТЛИГИ МУСТАҲКАМЛАНАВЕРСИН

Ўзбекистон шаҳарлари ва қишлоқларининг меҳнаткашлари дўст афғон халқи билан биргаликда Афғонистондаги Апрель миллий-демократик революциясининг ўн йиллигини кенг нишонладилар. Афғонистон республикаси билан бевосита оталиқ алоқалари ўрнатган область марказларида кўп кишилик Совет — Афғон дўстлиги митинглари, шу шонли воқеага бағишланган тантанали йиғилишлар бўлди.

Ана шундай митинглардан бири «Совавто — Термиз» халқаро алоқалар автотранспорт корхонасида бўлиб ўтди. Ҳайдовчи В. Рибников митингда сўзга чиқиб бундай деди:

— Қўшни мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик анъанавий бўлиб, тарихий илдизларга эга. Саврр инқилобидан кейин афғон халқи ўз ҳаётини қайта қуришга киришган сўнгги ўн йил ичида бу дўстлик яна ҳам мустаҳкамланди. Дўст мамлакат халқига янги ҳаёт қуришда ёрдам бераётганлигимиз билан фахрланамиз. Женевада имзоланган битимларга кўра Афғонистон диёрида тинчлик ўрнатилишини жуда-жуда истаймиз.

Термиздаги Ойбек номли давлат педагогика институтида, 3-область касалхонасида, бошқа коллективларда ҳам Совет— Афғон дўстлигига бағишланган митинглар бўлди.

Афғонистондаги Савр инқилобининг 10 йиллигига бағишланиб, Самарқанд жамоатчилиги вакилларининг йиғилиши бўлди. Йиғилиш қатнашчилари Женева битимларини қизғин табрикладилар, мазкур битимлар Афғонистон теварагидаги вазиятни бартараф этиш учун шарт-шароит яратади, — деб таъкидладилар.

Афғонистон халқининг миллий байрами шарафига Тошкентдаги «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат вахтаси ўтказилди.

Афғонистондаги байрам тантаналарида қатнашиш учун Тошкент, Сурхондарё, Самарқанд ва Фарғона областлари жамоатчилиги вакилларининг делегациялари мамлакатнинг оталиқдаги вилоятларига жўнаб кетдилар, у ерларга байрам совғалари ҳам жўнатилди.

(ЎзТАГ).

АФҒОН ЖУРНАЛИСТЛАРИ БИЛАН ШАРТНОМА

Икки республика ёшлар газеталари — «Ёш ленинчи» билан «Дарафше жавонон» журналистларининг ҳамкорлик тўғрисида тузган шартномаси Ўзбекистон билан Афғонистон ўртасида мустаҳкамланиб бораётган дўстликнинг яна бир мисоли бўлди.

— Совет Иттифоқи, жумладан, Ўзбекистон республикага бераётган ҳар томонлама ёрдам тўғрисида кўп гаплар айтиш ниятидамиз, — деди Афғонистон ёшлари демократик ташкилоти марказий комитети органи «Дарафше жавонон» газетаси редакторининг ўринбосари Басир Нақшбанд. — Газета саҳифаларида тошкентлик ҳамкасбларимизнинг Ўзбекистонда рўй бераётган энг қизиқарли воқеалар тўғрисидаги материалларини бериб борамиз. Газетхонларимиз Советлар мамлакатидаги тенгдошлари қандай яшаётганликлари, ишлаётганликлари ва дам олаётганликларини билиб оладилар. Биз республикангизнинг комсомол ташкилотлари билан Афғонистон ёшлари демократик ташкилотининг комитетлари ўртасидаги бевосита алоқалар тўғрисида ҳам гапириб берамиз. Газетхонлар ўртасида «Ўзбекистон ва Афғонистон тўғрисида нималарни биламиз» мавзуида конкурс ўтказиш ниятидамиз. Ёш журналистларнинг биргаликдаги стажировкаларини ўтказиб туришга қарор қилинди.

(ЎзТАГ мухбири).

• *Ранг-баранг олам*

ЖАҲОННИНГ ЭНГ ЖАЗИРАМА ЖОЙИ

Қувайт жаҳоннинг энг жазирама жойи деб тан олинмоқда. У ерда ҳарорат 40 даражадан пастга тушмайди ва жуда узоқ муддат — майдан сентябрга қадар давом этади.

САҲРО УЧУН.. ҚУМ

Қувайт атрофи чўлу биёбон бўлишига қарамай, амирлик ҳар йили 35 минг тонна қумни четдан келтирмоқда. Маҳаллий инженерларнинг уқтиришича, Арабистон қуми таркибида турли тузлар борлиги учун у на қишлоқ хўжалиги, на қурилиш учун яроқлидир. Шу сабабли Покистон, Норвегия ва бошқа мамлакатлардан саҳрога қум келтирилмоқда.

• *Тингланг, томоша қилинг*

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

30 АПРЕЛЬ, ШАНБА

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — Москва Кремли комендатурасини намунали — кўргазмали оркестрининг концерти. 9.30 — Нега ва нима учун? 10.00 — Ҳужжатли фильм. 10.40 — Дебют. 11.00 — Вутунитти. фоқ китобхонлар конференцияси. 12.15 — Халқ куйлари. 12.25 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 12.55 — Социализм мамлакатларида. 13.25 — Замондошларимиз «Чақнаб, нурланиб ён». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. Танаффусда дунё воқеалари. 16.00 — Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ҳақида. 17.10 — Халқаро ҳаёт редакцияси таништиради. 18.15 — Ҳужжатли фильм. 18.45 — 1988 йил қўшиқлари. 20.10 — Оилавий экран. 21.30 — Время. 22.05 — Шанба оқшомида. 23.35 — Телетомошабин ҳамроҳи. 00.01 — Янгиликлар. 00.15 — Чет эл эстрадаси артистларининг концерти.

МТ-II. 8.30—Гимнастика. 8.45 — Студия. таништиради... 9.30—Ҳамоҳанглик: кураш ва норозилик қўшиқлари. 10.30 — Здоровье. 11.20 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 12.00 — Мактаб ўзгаришлар даври. 12.50 — Оламга саёҳат. 13.50 — Рус маданияти ҳақида суҳбатлар. 14.30 — Мўъжизасиз-мўъжиза. лар. 15.30 — Ҳужжатли фильм. 16.10 — «Истоки» халқ қўшиқлари ансамблининг чиқиши. 16.40 — «Кун тартибидаги масала». Бадиий фильм. 18.10 — Мультипликация ҳақида эртаклар. 18.55 — СССР — АҚШ мактаб ўқувчилари телекўприги. 19.55 — Илмий-оммабоп фильм. 20.15 — М. Ворожцова чалади. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Унутилмас музикали кечалар. 21.30 — Время. 22.05 — «Оркестр билан катта кўча бўйлаб». Бадиий фильм. 23.35 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 8.00 — «Ассалому-алайкум». 9.30 — Ҳужжатли фильм. 10.10 — Болалар учун эшиттириш. 10.30 — Спорт шарҳи. 11.10 — Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий туғилган кунининг 100 йиллигига. 12.55 — Ёшлик. 13.40 — Болалар учун кино-кўрсатув. 14.40 — Ўзбек халқ достонлари. 15.40 — «Кавказ асираси». Кинокомедия. 17.00—Баҳор гулларидан гулчамбар. 17.35 — Мультфильм. 17.55 — Ўсмирлар учун кўрсатув. 18.40 — Қувноқлар ва зукколар. 20.00 — Ахборот. 20.15 — Санъат оламида. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ўзбекистон санъат усталарининг концерти. 21.30 — Время. 22.05 — Нафосат 23.15 Эртага премьера.

ЎзТВ.II. Душанба. 18.05 — Мультфильм. 18.10 — Жаҳон бир ҳафта ичида. 18.20 — Оила даврасида. 19.00 — Новости. 19.20 — М. Зощенко. «Омадсиз кун». Теленовелла. 20.00 — Ахбор. 20.20 — Кинолавҳа. 20.30 — Парасту. 21.30 — Время. 22.05 — Қизил, мовий, яшил . Бадиий фильм. 23.05 — Таллинда карнавал. Фильм-концерт.

РАДИО

Биринчи программа. 8.30 — Ўзбек халқ қўшиқлари. 9.30 — Ёшлик. 10.15 — Дугоналар. 11.30 — Спорт программаси. 12.10 — Строитель Узбекистана. 12.30 — Қувноқ тароналар. 12.50 — Шеърий лаҳзалар. 13.00 — Чорвадор туҳфаси. 13.30 — «Земляне» ансамбли ижро этади. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари байрам олди вахтасида. 15.30 — Аланга. 16.00 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 17.00 — Мусиқа ва саҳна. 18.15 — Меҳнаткашларнинг Халқаро бирдамлик кунига. 18.30 — Бир жуфт қўшиқ. 19.20 — ВЛКСМ 70 йиллиги олдидан. 19.50 — Халқаро кундалик. 21.10 — Май олди социалистик мусобақасининг илғорлари учун музикали программа. 22.45 — Рақс оҳанглари. 23.00 — Оқшом тўлқинларида.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ШАҲАРЛАРАРО АВТОМАТ ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИДАН ФОЙДАЛАНУВЧИ ТОШКЕНТ ШАҲАР ТЕЛЕФОН СТАНЦИЯСИ АБОНЕНТЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

Абонентларга автомат телефон алоқасининг янги йўналишлари хизмат кўрсата бошлади.

Йўналишларнинг номи	Код	Справкалар бюроси
Ижевск	31412	223881
Тюмень	34522	22096
ШАҲАРЛАР ВА ОБЛАСТЛАРНИНГ РАЙОН МАРКАЗЛАРИ		
ГОРЬКИЙ ОБЛАСТИ:		
Навашино	83175	22222
Сергач	83191	—
КИЕВ ОБЛАСТИ:		
Борисполь	04495	55599
Макаров	04478	51332
ЛЕНИНГРАД ОБЛАСТИ:		
Кириши	81268	23456
ТЮМЕНЬ ОБЛАСТИ:		
Голишманово	34546	22595
Заводоуковск	34542	23204
Нижневартовск	34566	35333
Тобольск	34511	23333
Ханти-Мансийск	34571	22899
Ялуторовск	34535	22160
УДМУРДИСТОН АССР:		
Алнаши	34150	—
Балезино	34166	—
Вавож	34155	—
Воткинск	34145	22262
Глазов	34141	72999
Игра	34134	21138
Каракулино	34132	—
Киясово	34133	—
Красногорское	34164	—
Можга	34139	21600
Сарапул	34147	21509
Селти	34159	—
Сюмси	34152	—
Ува	34130	—
Шаркан	34136	—
Юкаменское	34161	—
Якшур-Бодья	34162	—

ТОШКЕНТ ТЕЛЕГРАФ-ТЕЛЕФОН СТАНЦИЯСИ.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг республика ўрта махсус музика-рассомлик мактаб-интернати 1988-89 ўқув йили учун музика ёки тасвирий санъатга лаёқати бўлган, жисмоний соғлом етти ёшли болаларни

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Аризалар — 10 майдан 1 июнгача қабул қилинади.

Ўзингиз билан боланинг туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома, ота-онасининг иш жойидан маоши кўрсатилган ҳолда справка, боланинг психоневрологик жиҳатдан соғлом экани ҳақидаги справкани олиб келишингизни сўраймиз.

Синов қабуллари — шу йилнинг 3 июнидан бошланади.

Мактаб-интернат адреси: 700152, Тошкент шаҳри, Акмал Икромов райони, В-22 квартали, 1 «А» уй (2, 13, 33, 41, 50, 75, 77, 78, 87-автобуслар; 12, 13-троллейбусларнинг «Подмосковная автостанцияси» бекати).

Телефонлар: 74-96-44, 74-96-45.

ЛЕНИН КОМСОМОЛИ НОМИДАГИ МАРКАЗИЙ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИНИНГ ЯШИЛ ТЕАТРИДА
2 май соат 18.00 ва 21.00 да,
3 май соат 20.00 да
М. ҚОРИЕҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ КОНЦЕРТ-ФИЛАРМОНИЯ БИРЛАШМАСИ СОЛИСТЛАРИНИНГ

БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССР халқ артисти Қизлархон ДЎСТМУХАМЕДОВА, Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист Холисхон ҚОДИРОВА, Тошкент область Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Олимжон ОРИФЖОНОВ; Бахтиёр ТЎЛАГАНОВ, Доно ШОРАҲМЕДОВА, Шерқўзи ҒОЗИЕВ, Санобар РАҲИМОВА, Олмагул ва Урбугул СУЕРБОЕВАлар, Ғайбулла МЕЛИЗИЕЕВ.

ПРОГРАММАНИ ШЕРҚЎЗИ ҒОЗИЕВ ОЛИБ БОРАДИ.

Билетлар боғ кассасида сотилади.

ТЕАТРЛАШТИРИЛГАН МУЗИҚАЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА АБДУЛЛА ҚАҲҲОР НОМИДАГИ РЕСПУБЛИКА САТИРА ТЕАТРИ

3 май соат 19.30 да

С. АҲМАД, О. ФАРМОН, Н. ОТАБОЕВ.

«ГАП ЭГАСИНИ ТОПАДИ»

САТИРИК ТОМОШАСИ НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ

Ўзбекистон халқ ёзувчиси, Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати САИД АҲМАД,

Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати ЎТКИР ҲОШИМОВ, ёзувчи Ф. МУСАЖОНОВ, Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреатлари: Х. САЪДИЕВ, Г. САЪДУЛЛАЕВА, Л. САЪДУЛЛАЕВ,

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар: Клара ЖАЛИЛОВА, Ш. РАСУЛОВ; артистлар: С. ЗИЁВУТДИНОВ, Т. СОДИҚОВ, О. ИБОТУЛИНА, Х. МУСАБОЕВ, Т. ҲОЖИЕВ, Ш. РЎЗИОХУНОВ, Б. МУРОТОВ ва бошқалар қатнашадилар.

ПРОГРАММА РЕЖИССЕРИ — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Носир ОТАБОЕВ.

Томоша соат 19.30 да бошланади.

Касса соат 14.00 дан очиқ.

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади.

СССР Газ саноати министрлигининг «СРЕДАЗГАЗПРОМ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

бирлашма бош директори вакант вазифасига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

Конкурсда олий маълумотли ва газ саноати системасида камида 10 йил меҳнат стажига эга бўлган кишилар қатнаша оладилар.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Конкурсда қатнашишга ариза беришлик учун кадрларни ҳисобга олиш шахсий варақасини тўлдириш ва уни қуйидаги адресда жойлашган «Средазгазпром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг кадрлар бўлимига жўнатиш зарур: Тошкент шаҳри, 84-алоқа бўлими, Энгельс кўчаси, 66-уй.

Қўшимча ахборотларни 35-88-42, 35-89-50, 35-89-40 телефонлари орқали олиш мумкин.

Р. — 08694. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. А. — 99. ИНДЕКС 64583 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12